

ΚΑΤΑΡΤΙΣΙΣ

«Τοῦτο δὲ καὶ εὐχόμεθα, τὴν ὑμῶν καταρτίσιν» (Β' Κορινθ. ιγ', 9)

Ἰ. Εἰκὼν Ἁγίου Δημητρίου Ἱ. Ν. Ἁγ. Μάρκου Βροντάδου
(ἔργον Ἰωσαφίων ἐν Ἁγίῳ Ὄρει 1917).

Τεύχος 30όν ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ - ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ 2016

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΧΙΟΥ, ΦΑΡΩΝ & ΟΙΝΟΥΣΣΩΝ

ΔΙΜΗΝΙΑΙΟ ΔΕΛΤΙΟ
ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΕΩΣ

ΧΙΟΣ

Τ. Ναός Αγίας Ματρώνης Καταβάσειωσ Χίου.

Τ. Είζων Άγιου Νέστοροσ Τ. Ναού Άγ. Δημητρίου Βέσσησ.

Β Α Ρ Θ Ο Λ Ο Μ Α Ι Ο Σ

ΕΛΕΩ: ΘΕΟΥ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ

ΝΕΑΣ ΡΩΜΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΣ ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ

ΠΑΝΤΙ ΤΩ: ΠΛΗΡΩΜΑΤΙ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΧΑΡΙΝ,

ΕΙΡΗΝΗΝ ΚΑΙ ΕΛΕΟΣ

ΠΑΡΑ ΤΟΥ ΔΗΜΙΟΥΡΓΟΥ ΠΑΣΗΣ ΤΗΣ ΚΤΙΣΕΩΣ

ΚΥΡΙΟΥ ΗΜΩΝ ΚΑΙ ΘΕΟΥ ΚΑΙ ΣΩΤΗΡΟΣ ΙΗΣΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ

* * *

Ἀδελφοί καί τέκνα ἐν Κυρίῳ ἀγαπητά,

Παρακολουθοῦσα ἀπό πολλῶν ἐτῶν τάς εἰς τόν περιβαλλοντικόν τομέα καταστροφικάς ἐν τῷ κόσμῳ ἐξελίξεις, ἡ Μήτηρ Ἁγία τοῦ Χριστοῦ Μεγάλη Ἐκκλησία, γρηγοροῦσα, πρωτοβούλως ὥρισε τήν ἀρχήν ἐκάστου ἐκκλησιαστικοῦ ἔτους ὡς ἡμέραν ἀφιερωμένην εἰς τήν Δημιουργίαν, εἰς τό περιβάλλον, καλοῦσα κατ' αὐτήν σύμπαντα τόν Ὁρθόδοξον καί τόν Χριστιανικόν κόσμον, νά ἀναπέμψῃ δεήσεις καί ἱκεσίας πρός τόν Κτίστην τῶν ἀπάντων, εὐχαριστηρίους μέν διὰ τό μέγα δῶρον τῆς Δημιουργίας, ἱκετηρίους δέ διὰ τήν προστασίαν καί σωτηρίαν αὐτῆς ἀπό πάσης προσβολῆς ὀρατῆς ὑπό τῶν ἀνθρώπων καί ἀοράτου. Οὕτω, λοιπόν, καί ἐφέτος, κατὰ τήν εὐσημον ταύτην ἡμέραν, ἀπό τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου, ὑπομνήσκομεν τήν ἀναγκαιότητα εὐαισθητοποιήσεως ὄλων ἐνώπιον τῶν οἰκολογικῶν προβλημάτων τά ὅποια ἀντιμετωπίζει σήμερον ὁ πλανήτης μας.

Ἡ σημερινή ραγδαία τεχνολογική πρόοδος καί αἱ δυνατότητες καί εὐκολίαι, τάς ὁποίας παρέχει αὕτη εἰς τόν σύγχρονον ἄνθρωπον, δέν πρέπει νά μᾶς ἀποπροσανατολίζουν, ὥστε νά μή ἀναλογιζώμεθα σοβαρῶς, πρό ἐκάστου τεχνολογικοῦ ἐγχειρήματος, τάς ἐπιβαρύνσεις τάς ὁποίας αὐτό προκαλεῖ εἰς τό φυσικόν περιβάλλον καί εἰς τόν πολιτισμόν, καί ἐν γένει πάσας τάς συναφεῖς δυσμενεῖς

έπιπτώσεις, αἱ ὁποῖαι δύνανται νά εἶναι – καί ἀποδεικνύεται ὅτι εἶναι – λίαν ἐπικίνδυνοι καί καταστροφικαί διά τήν κτίσιν καί διά τήν ζωήν τῶν ἐμβίων ἐπί τῆς γῆς ὄντων.

Τήν ἀναγκαιότητα ταύτην, ἄλλωστε, διεκηρύξαμεν καί οἱ ἀδελφοί Προκαθήμενοι καί Ἱεράρχαι τῶν κατά τόπους Ἁγίων Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν καί κατά τήν ἐν εὐλογίαις συνελθοῦσαν κατά τόν παρελθόντα Ἰούνιον ἐν τῇ μεγαλονήσῳ Κρήτῃ ὑπό τήν προεδρείαν τοῦ Οἴκουμενικοῦ Πατριάρχου Ἁγίαν καί Μεγάλην Σύνοδον, ἐπισημάναντες ἐν τῇ Ἐγκυκλίῳ αὐτῆς ὅτι «διά τῆς συγχρόνου ἀναπτύξεως τῶν ἐπιστημῶν καί τῆς τεχνολογίας, ἡ ζωή μας ἀλλάζει ριζικῶς. Καί ὅ,τι ἐπιφέρει ἀλλαγὴν εἰς τόν τρόπον ζωῆς τοῦ ἀνθρώπου, ἀπαιτεῖ ἀπό μέρους του διάκρισιν, ἐφ' ὅσον, ἐκτός τῶν σημαντικῶν εὐεργεσιῶν... εἴμεθα ἐπίσης ἀντιμέτωποι καί μέ τάς ἀρνητικὰς ἐπιπτώσεις τῆς ἐπιστημονικῆς προόδου», μεταξύ τῶν ὁποίων καί ἡ ἀπειλή ἢ καί ἡ καταστροφή τοῦ φυσικοῦ περιβάλλοντος.

Ἀπαιτεῖται συνεχῆς ἐγρήγορσις, κατάρτισις καί διδασκαλία, ὥστε νά γίνεταί σαφῆς ἡ σχέση τῆς σημερινῆς οἰκολογικῆς κρίσεως μέ τά ἀνθρώπινα πάθη τῆς πλεονεξίας, τῆς ἀπληστίας, τοῦ ἐγωῖσμοῦ, τῆς ἀρπακτικῆς διαθέσεως, τῶν ὁποίων παθῶν ἀποτέλεσμα καί καρπός εἶναι ἡ βιουμένη περιβαλλοντική κρίσις. Ἀποτελεῖ, ὡς ἐκ τούτου, μονόδρομον ἡ ἐπιστροφή εἰς τό ἀρχικόν κάλλος τῆς τάξεως καί τῆς οἰκονομίας, τῆς ἐγκρατείας καί τῆς ἀσκήσεως, τά ὁποῖα καί δύνανται νά ὀδηγήσουν εἰς τήν σώφρονα διαχείρισιν τοῦ φυσικοῦ περιβάλλοντος. Ἰδιαιτέρως, ἡ ἀπληστία διά τήν ἱκανοποίησιν τῶν ὑλικῶν ἀναγκῶν ὀδηγεῖ μετά βεβαιότητος εἰς τήν πνευματικὴν πτώχευσιν τοῦ ἀνθρώπου, ἡ ὁποία συνεπάγεται τήν καταστροφήν τοῦ περιβάλλοντος: «Αἱ ρίζαι τῆς οἰκολογικῆς κρίσεως εἶναι πνευματικά καί ἠθικά, ἐνδιάθετοι εἰς τήν καρδίαν ἐκάστου ἀνθρώπου», ἐπεσήμανεν ἡ εἰρημένη Ἁγία καί Μεγάλη Σύνοδος τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, ἀπευθυνομένη εἰς τόν σύγχρονον κόσμον, «ὁ δέ πόθος τῆς συνεχοῦς αὐξήσεως τῆς εὐημερίας καί ἡ ἄμετρος κατανάλωσις ἀναποφεύκτως ὀδηγοῦν εἰς τήν δυσανάλογον χρῆσιν καί τήν ἐξάντλησιν τῶν φυσικῶν πόρων» (Βλ. ἀπόφασιν ἐπί τοῦ κειμένου «Ἀποστολή τῆς Ἐκκλησίας»).

Συναφῶς, τελοῦντες σήμερον, ἀδελφοί καί τέκνα ἐν Κυρίῳ ἀγαπητά, τήν μνήμην τοῦ Ὁσίου Συμεῶν τοῦ Στυλίου, τοῦ μεγάλου

τούτου στύλου τῆς Ἐκκλησίας μας, τό μνημεῖον τοῦ ὁποίου, ὅπως καί ἕτεροι θαυμαστοί ἀρχαιολογικοὶ χώροι ἐν Συρία καί ἐν τῷ κόσμῳ παντί, ὡς ὁ περίφημος τῆς ἀρχαίας Παλμύρας, συγκαταλεγόμενοι μεταξύ τῶν κορυφαίων παγκοσμίως μνημείων πολιτισμικῆς κληρονομίας, ὑπέστησαν τὴν βαρβαρότητα καί τὰ δεινά τοῦ πολέμου, ἐπισημαίνομεν καί ἐν ἐξ ἴσου σημαντικόν πρόβλημα: τὴν κρίσιν πολιτισμοῦ, ἡ ὁποία κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη ἀποβαίνει παγκόσμιος. Ἄλλωστε, Περιβάλλον καί Πολιτισμός εἶναι ἔννοια καί ἀξίαι παράλληλοι καί ἀλληλοπεριχωρού-μεναι. Ὁ περιβάλλον τὴν ἀνθρωπότητα κόσμος ἐδημιουργήθη διὰ τοῦ μονολεκτικοῦ προστακτικοῦ λόγου τοῦ Θεοῦ «Γενηθήτω» (πρβλ. Γεν. α', 3,6,14). Ὁ πολιτισμός ἐδημιουργήθη ὑπὸ τοῦ προικισθέντος διὰ λογικοῦ νοός ἀνθρώπου, ὡς ἐκ τούτου δέ, καί ὁ πρὸς αὐτό σεβασμός εἶναι αὐτονόητος καί ἐπιβεβλημένος, ἐφ' ὅσον μάλιστα ὁ ἄνθρωπος εἶναι καί τιμᾶται ὡς ἡ κορωνὴ τῆς Θείας Δημιουργίας.

Διό καί ὀφειλετικῶς ἀπὸ τοῦ Ἱεροῦ τούτου Κέντρου τῆς Ὁρθοδοξίας, τοῦ θησαυρίζοντος μοναδικὴν παράδοσιν καί διατηροῦντος τὰς εὐρυτέρων παραμέτρων ἀξίας τῆς πολιτισμικῆς κληρονομίας, ἐφιστῶμεν τὴν προσοχὴν πάντων τῶν ὑπευθύνων καί παντός ἀνθρώπου εἰς τὴν ἀναγκαιότητα τῆς προστασίας, παραλλήλως πρὸς τὸ φυσικὸν περιβάλλον, καί τῆς παγκοσμίου πολιτισμικῆς κληρονομίας, ἡ ὁποία εὐρίσκεται ἐν κινδύνῳ, ἐξ αἰτίας τῆς κλιματικῆς ἀλλαγῆς, τῶν πολεμικῶν συρράξεων ἀνά τὴν ὑφήλιον ἀλλὰ καί ἄλλων αἰτίων.

Οἱ πολιτισμικοὶ θησαυροί, οἱ ὁποῖοι ὡς μνημεῖα θρησκευτικὰ καί πνευματικὰ, ἀλλὰ καί, ὡς διαχρονικὴ ἔκφρασις τοῦ ἀνθρωπίνου νοός, ἀνήκουν εἰς ἅπασαν τὴν ἀνθρωπότητα καί ὄχι ἀποκλειστικῶς εἰς τὰ κράτη ἐντὸς τῶν συνόρων τῶν ὁποίων εὐρίσκονται, διατρέχουν τοὺς αὐτοὺς κινδύνους πρὸς τὸ περιβάλλον καί, ὡς ἐκ τούτου, ἡ μέριμνα διὰ τὴν προστασίαν τοῦ τε περιβάλλοντος καί τῶν ἀτιμῆτων ἀξιών τοῦ πολιτισμοῦ κρίνεται ἐπιβεβλημένη, διὰ τὸ εὖ ζῆν τῆς ἀνθρωπότητος ὀλοκλήρου.

Ἡ φθορά καί καταστροφή ἐνός πολιτισμικοῦ μνημείου μιᾶς χώρας πληγώνει τὴν οἰκουμενικὴν κληρονομίαν τῆς ἀνθρωπότητος ὡς ἐκ τούτου, εἶναι χρέος καί καθῆκον παντός ἀνθρώπου, ἰδιαίτερώς ὁμως ἐκάστου πεπολιτισμένου κράτους, νά ἐνισχύσῃ τὰ μέτρα προστασίας καί διατηρήσεως εἰς τὸ διηνεκές τῶν μνημείων αὐτοῦ.

Ὅθεν, εἶναι ἀπαραίτητον πᾶσα συντεταγμένη Πολιτεία δικαίου καὶ νομιμότητος νά ἀποφεύγη ἐνεργείας, αἱ ὁποῖαι προσβάλλουν τὴν ἀκεραιότητα τῶν «παγκοσμίων μνημείων» αὐτῆς καὶ ἀλλοιώνουν τὰς ἀύλους ἀξίας τὰς ὁποίας ἕκαστον τούτων ἐκπροσωπεῖ.

Συνειδητοποιοῦντες τὴν πανορθόδοξως διακηρυχθεῖσαν «μεγίστην εὐθύνην ἡμῶν νά παραδώσωμεν εἰς τὰς ἐπερχομένας γενεάς βιώσιμον φυσικὸν περιβάλλον καὶ τὴν χρῆσιν αὐτοῦ κατὰ θεῖαν βούλησιν καὶ εὐλογίαν» (Ἐγκύκλιος Ἁγίας καὶ Μεγάλης Συνόδου) καὶ ὅτι «ὄχι μόνον αἱ σημεριναί, ἀλλὰ καὶ αἱ μελλοντικαὶ γενεαὶ ἔχουν δικαίωμα ἐπὶ τῶν φυσικῶν ἀγαθῶν, τὰ ὁποῖα μᾶς ἐχάρισεν ὁ Δημιουργός» (ἀπόφασις Ἁγίας καὶ Μεγάλης Συνόδου «Ἀποστολὴ τῆς Ἐκκλησίας»), προσκαλοῦμεν πάντας εἰς ἐπιστράτευσιν δυνάμεων, καὶ ἰδιαίτέρως τῆς προσευχῆς, εἰς τὸν ἀγῶνα διὰ τὴν προστασίαν τοῦ περιβάλλοντος ὑπὸ τὴν εὐρυτέραν ἔννοιαν αὐτοῦ, ἥτοι ὡς ἀρμονικὴν σύζευξιν φυσικοῦ καὶ ἀνθρωπογενοῦς πολιτιστικοῦ περιβάλλοντος, καὶ ἱκετεύομεν τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν, ὥστε μέ τὰς πρεσβείας τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου τῆς Παμμακαρίστου, τὴν φωνὴν τοῦ βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ Ἰωάννου τοῦ Προδρόμου καὶ τὴν μεσιτείαν Συμεῶν τοῦ Στυλῖτου καὶ πάντων τῶν Ἁγίων, νά φυλάττη τὸν κοινόν φυσικὸν καὶ πολιτισμικόν οἶκον ἡμῶν ἀπὸ πάσης ἐπερχομένης ἀπειλῆς καὶ καταστροφῆς καὶ νά παρέχη ἀδιαλείπτως πλουσίως ἐίχεομένην τὴν εὐλογίαν Αὐτοῦ εἰς αὐτόν.

Ἐν κατανύξει ψυχῆς καὶ ἐν προσευχῇ καρδίας, μετὰ πάντων τῶν πιστῶν, δεόμενοι τοῦ Δημιουργοῦ τῆς Κτίσεως, τῆς ὄρατῆς καὶ τῆς ἀοράτου, τῆς νοητῆς καὶ τῆς νοουμένης, νά χαρίζη «εὐκράτους καὶ ἐπωφελεῖς τούς ἀέρας, εὐμετρα δέ καὶ γαληνά τὰ ὑέτια ὕδατα, πρὸς δαψιλῆ καρποφορίαν τῆς γῆς» καὶ νά παρέχη εἰς τὸν κόσμον ἅπαντα «εἰρήνην βαθεῖαν, εἰρήνην τὴν πάντα νοῦν ὑπερέχουσαν», ἐπικαλούμεθα ἐπὶ πάντας ἀνθρώπους καὶ ἐπὶ τὸν Οἶκον τῆς γῆς τὴν Χάριν καὶ τὸ ἄπειρον Ἐλεος τοῦ Θεοῦ.

Ἰβις' Σεπτεμβρίου α'

Ὁ Κωνσταντινουπόλεως ΒΑΡΘΟΛΟΜΑΙΟΣ
διάπυρος πρὸς Θεὸν εὐχέτης πάντων ὑμῶν

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ
ΧΙΟΥ, ΨΑΡΩΝ & ΟΙΝΟΥΣΣΩΝ

Πρωτ. 2349

Αριθμ.

Διεκπ. 1341

Έν Χίω, τῇ 31ῃ Οκτωβρίου 2016

Μνήμη Νικολάου νεομάρτυρος τοῦ Χιοπολίτου

Πρός

Τὴν Διαρκῆ Ιεράν Σύνοδον
τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος
Εἰς Ἀθήνας

Ὡς Ἀρχιερεὺς, ὅστις Χάριτι τῆς Τρισηλίου Θεότητος διαπομαίνω μετὰ ζήλου κατ' ἐπίγνωσιν ἀκριτικῆν, ἀγιοτόκον, μαρτυρικὴν καὶ ἥρωικὴν Ιεράν Μητρόπολιν τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἀρχιπελάγους, τῆς θαλάσσης «ποῦ ἀκόμη καὶ τὰ κύματα μιλοῦν ἑλληνικά» (Ὀδ. Ἐλύτης), ἦτοι τῆς Χίου, τῶν Ψαρῶν καὶ τῶν Οἰνουσσῶν, μετ' ἐκπλήξεως ἐντόνου καὶ πικρίας βαθυτάτης ἐπληροφορήθην τὰς ἀνευ ἱστορικοῦ ἐρείσματος δηλώσεις τοῦ Τούρκου Προέδρου Ρετζέπ Ταγίπ Ἐρντογάν, τὰς ἀφορώσας τοῦτο μὲν εἰς τὰ σύνορα τῆς Ἑλλάδος, τοῦτο δέ εἰς τὴν ἐθνικὴν ταυτότητα τῶν κατοίκων τῶν ὡς ἄνω περιρρῶτων καὶ ναυσικλυτῶν νήσων ἡμῶν. Ὁ ἡγέτης τῆς γείτονος χώρας διὰ τῶν λόγων του ἠμφεσβήτησεν συνθήκας διεθνεῖς, αἵτινες διέπουν τὰς σχέσεις τῶν δύο χωρῶν καὶ συμβάλλουν εἰς τὴν εἰρηνικὴν γειτνίασιν αὐτῶν. Ἠγνόησεν τὴν ἀπ' αἰῶνων ἀναντίρρητον ἱστορικὴν πραγματικότητα, τὴν μὴ ἀναθεωρουμένην, ὡς διαλαμβάνεται εἰς ἀπάσας τὰς ἱστορικὰς πηγὰς, ἀλλὰ καὶ τὰ ἐγχειρίδια, τὰ τεθησαυρισμένα εἰς τὰς

βιβλιοθήκας ἀπάντων τῶν περιωνύμων Πανεπιστημίων τοῦ πλανήτου τῆς γῆς. Ἡμφεσβήτησεν τὴν ἱεράν παρακαταθήκην τῶν ὀστέων τῶν προγόνων ἡμῶν, ὧντινων οἱ τύμβοι «τά ὄρια τῆς Πατρίδος γῆς φυλάττουσι». Ἀλλά καὶ δέν ἠδυνήθη νά διακρίνη ὅτι αἱ φωναί, αἱ ὁποῖαι ἤχοῦσιν εἰς τὰ ὠτά του, εἶναι τὰ λυρικά κείμενα τοῦ Ἀλκαίου καὶ τῆς Σαπφούς ἀπὸ τῆ Λέσβου, οἱ ἐπικοί στίχοι τοῦ Ὀμήρου ἀπὸ τὴν Χίον, τὰ μαθηματικά θεωρήματα τοῦ Πυθαγόρου ἀπὸ τὴν Σάμον, αἱ ἰατρικαὶ πραγματεῖαι τοῦ Ἱπποκράτους ἀπὸ τὴν Κῶ καὶ ἡ Σοφόκλειος ἀναφορά περὶ τοῦ Φιλοκτήτου ἀπὸ τὴν Λῆμον. Φωναί εἰς γλώσσαν χιλιάδων ἐτῶν ΕΛΛΗΝΙΚΗ: «τὴν γλώσσα μου ἔδωσαν Ἑλληνική, τό σπῖτι φτωχικό στίς ἀμμουδιές τοῦ Ὀμήρου, μονάχη ἔγνοια ἡ γλώσσα μου στίς ἀμμουδιές τοῦ Ὀμήρου» (Ὀδ. Ἐλύτης).

Ὅθεν, ὡς πατήρ πνευματικός τῶν ἐν συνόλῳ Ὀρθόδοξων Χριστιανικῶν καὶ Ἑλληνικῶν πληθυσμῶν τῶν νήσων τῆς ἐμπεπιστευμένης μοι Θεοσώστου Ἐπαρχίας, Μέλος τῆς Ἱεράς Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, παρακαλῶ Ὑμᾶς, ὅπως ἐξ Ὑμῶν ἐκπορευθῆ λόγος πατρικός καὶ λόγος στηρίξεως καὶ ἐνισχύσεως τῶν ποιμνίων ἡμῶν, τῶν ἐμμενόντων, ἐν οἷς ἔμαθον καὶ ἐπιστώθησαν, ἀλλά καὶ ἀναμενόντων ἀπὸ τῆς Πρωτευούσης τῆς Πατρίδος ἡμῶν τὴν διαβεβαίωσιν ὅτι ἔχουσιν τὴν συμπαράστασιν τῆς Ἐκκλησίας εἰς τὴν συνέχισιν τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ, ἐθνικοῦ, κοινωνικοῦ, φιλανθρωπικοῦ, πολιτιστικοῦ καὶ οἰκονομικοῦ ἀγῶνός των, πρὸς δόξαν τοῦ ἐν Τριάδι Θεοῦ καὶ προάσπισιν τῆς ἐνδόξου Ἑλλάδος.

Ἐπί δέ τούτοις διατελοῦμεν,

Ἐλάχιστος ἐν Ἀρχιερεῦσι

+ Ο ΧΙΟΥ ΜΑΡΚΟΣ

ΕΛΛΗΝΟΡΘΟΔΟΞΟΙ ΣΤΟΧΑΣΜΟΙ*

Τοῦ Παναγιωτάτου Μητροπολίτου Θεσσαλονίκης κ. Ανθίμου

Μακρυνά ἀπό κάθε ἐγκόσμιο πολιτικό συμβιβασμό, μακρυνά ἀπό κάθε ἐχθρική διάσταση πρὸς τὰ μέλη της γιὰ τίς πολιτικές πεποιθήσεις τους, ἡ Ἐκκλησία κηρύσσει καὶ μαρτυρεῖ τὴν ἀλήθεια πού λυτρώνει.

Θά ἦταν ἀποτέλεσμα ἠθελημένης μυωπικῆς τακτικῆς ἢ ἀγνόηση τῶν σοβαρῶν ἀνακατατάξεων, οἱ ὁποῖες συντελοῦνται στὸν σύγχρονο κόσμο γενικά, καὶ εἰδικά καὶ στὴν Ἑλλάδα. Αὐτές οἱ ἀνακατατάξεις ἔχουν ἄμεσες συνέπειες στὴν πνευματικὴ ζωὴ τῶν ἀνθρώπων καὶ δέν εἶναι δυνατὸν νὰ ἀφήσουν ἀδιάφορη τὴν Ἐκκλησία, τὴν ὁποία πρῶτα ἀπ' ὅλα ἐνδιαφέρει ἢ λύτρωση καὶ ἢ σωτηρία τοῦ ἀνθρώπου. Οἱ ἀνακατατάξεις εἶναι οὐσιαστικά διαφοροποιήσεις καὶ ἀλλοιώσεις τοῦ τρόπου τῆς ζωῆς καὶ τῆς μορφῆς τοῦ φρονήματος τοῦ συγχρόνου ἀνθρώπου. Καὶ ξεκινοῦν κυρίως ἀπὸ τὸν χῶρο τῆς ζωῆς τῶν ἀριστοκρατῶν, ἐπεκτείνονται στίς τάξεις τῶν ἀστῶν, τῶν συνθλιβομένων στά ἀστικά κέντρα, καὶ καταλήγουν, ἔστω καὶ ἐξασθενημένες, στὴν τελευταία ἀγροτικὴ κατοικία. Αὐτό γιὰ τό ὁποῖο ἤδη συζητοῦμε δέν εἶναι ἀκριβῶς ὁ λεγόμενος σύγχρονος πολιτισμός, εἶναι κάτι βαθύτερο. Εἶναι ριζοσπαστικὴ διαφοροποίηση τῆς οὐσίας τῆς ζωῆς καὶ τῆς σκέψεως τοῦ ἀνθρώπου.

Ἡ καθολικότητα τοῦ φαινομένου τῶν ἀνακατατάξεων δημιουργεῖ ὀξύτατα προβλήματα γιὰ τό ἔργο τῆς Ἐκκλησίας. Οἱ πιστοὶ μας κινδυνεύουν νὰ χάσουν τὴν βεβαιότητα τῆς στάσεώς τους ἐναντι τῆς ζωῆς, τὴν ὁποία κηρύσσει ἡ Ἐκκλησία, διχάζονται μπροστά στό δίλημμα ἢ νὰ μείνουν πιστοὶ στό κήρυγμα τοῦ Εὐαγγελίου ἢ νὰ προσχωρήσουν στὴν περιοχὴ

* Τό παρόν ἐδημοσιεύθη εἰς τό φύλλον τῆς ἐφημερίδος «ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ» τῆς 29-4-2016.

τῶν ρευμάτων τοῦ σύγχρονου κόσμου. Πρὶν νὰ προχωρήσωμε δεξιодικώτερα στὸν πρακτικὸ καθορισμὸ αὐτῶν τῶν ἀνακατατάξεων, ὅπως καὶ στὴν τηρητέα στάση τῆς Ἑλλαδικῆς Ἐκκλησίας γιὰ τὸ πρόβλημα αὐτὸ, ἐντὸς βεβαίως τοῦ χώρου τῆς πνευματικῆς δικαιοδοσίας της, κρίνουμε ἀπαραίτητο νὰ ὑπομνήσωμε ἐλάχιστα περὶ τῆς οὐσίας τῆς Ἐκκλησίας.

Ὅταν ὁ Κύριος κρινόταν μπροστὰ στὸν Πιλάτο, εἶπε ὅτι «ἡ βασιλεία ἡ ἐμὴ οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ κόσμου τούτου». Τοῦτο ὅμως δέν σημαίνει ὅτι ἡ βασιλεία τοῦ Χριστοῦ δέν εὐρίσκεται σ' αὐτὸν τὸν κόσμο, γι' αὐτὸ καὶ σὲ ἄλλη περίσταση ὁ Κύριος εἶπε ὅτι «ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ ἐντὸς ἡμῶν ἐστίν». Ἡ προέλευση καὶ οἱ ἀρχές τῆς βασιλείας τοῦ Χριστοῦ «ἣς οὐκ ἔσται τέλος», δέν εἶναι ἐγκόσμιες, τὸ ἔργο ὅμως καὶ τὸ μυστήριον αὐτῆς τῆς βασιλείας, ἡ ὁποία εἶναι ἡ Ἐκκλησία, τελεῖται μέσα σ' αὐτὸν τὸν κόσμον, ἀν καὶ δέν εἶναι πάντοτε φανερό καὶ δέν ἐπιβάλλεται μὲ τὸν ἴδιον τρόπο πού ἐπιβάλλονται τὰ ἀποτελέσματα τῆς ἀνθρωπίνης δραστηριότητος. Τὸ ἔργο τῆς βασιλείας καρποφορεῖ «ἐ ὑπομονῇ», καὶ σπείρεται ὅπως ὁ σπόρος τοῦ σιταριοῦ, ἀλλὰ μετὰ βλαστάνει καὶ ἀυξάνεται «ὡς οὐκ οἶδεν» ὁ ἄνθρωπος.

Τὴν Ἐκκλησία τὴν δεχόμεθα σὰν θεῖο καὶ συγχρόνως ἀνθρώπινο καθεστῶς, κατὰ τὴν θεανθρωπικὴ ἀκριβῶς ὑπόσταση τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ τὴν ἐννοοῦμε συγχρόνως καὶ ὄρατὴ καὶ ἀόρατὴ. Τὴν ἴδια Ἐκκλησία ἀνθρώπων, καὶ τὴν Ἐκκλησία τῶν ἀγγέλων. Τὴν ἴδια Ἐκκλησία νὰ παροικῇ στὴν γῆ καὶ νὰ ὀδεύει στοὺς οὐρανοὺς. Τὴν ἴδια Ἐκκλησία τῶν πιστῶν, οἱ ὅποιοι ἐνῶ φέρουν τὴν ἀνθρωπίνην ἀτέλεια, προχωροῦν στὸν δρόμον τῆς θείας χάριτος καὶ σωτηρίας, καὶ Ἐκκλησία ἁγίων, οἱ ὅποιοι «μαρτυρηθέντες διὰ τῆς πίστεως» ἀπεκδέχονται τὴν φανέρωση τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ, «ἵνα κομίσωνται τὴν ἐπαγγελίαν».

Ἡ Ἐκκλησία ἡ παροικοῦσα στήν γῆ, ἂν καί δέν εἶναι ἀπό τήν γῆ καί τό πολίτευμά της «ἐν οὐρανοῖς ὑπάρχει», ὅμως δέν ἀπομακρύνεται ἀπό τήν γῆ ἀλλά πορεύεται καί τρέχει τόν «προκειμένον αὐτῇ ἄγωνα». Μέσα στά πλαίσια αὐτοῦ τοῦ ἀγῶνος τοποθετεῖται καί ἡ στάση τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἀπέναντι στίς σύγχρονες ἀνακατατάξεις μέσα στόν κόσμο.

Ἡ πολιτικοποίηση τῶν ιδεῶν ἢ τό ιδεολογικό περίβλημα τῶν πολιτικῶν συστημάτων εἶναι ἓνα νεώτερο φαινόμενο στή ζωή τοῦ τόπου μας. Μέ ὀξύτητα ἐμφανίσθηκε τό γεγονός στήν Ἰταλία, ὅπου ἀστόχως ἴσως ἐκδηλώθηκε δραστηρίως ἡ παρέμβαση τῆς παπικῆς Ἐκκλησίας.

Ἡ πολιτική τοποθέτηση, πού συνοδεύεται μέ ιδεολογικό ὑπόβαθρο, καθιστᾷ τόν ἄνθρωπο περισσότερο φανατικό ὀπαδό τοῦ κόμματος, καί τοῦ ἀφαιρεῖ τό δυναμικό τῆς ψυχῆς, πού θά διετίθετο γιά τήν πρόσληψη τοῦ κηρύγματος τῆς Ἐκκλησίας. Ἡ Ἐκκλησία χωρίς πάθος μπορεῖ νά ἀντιπαρατάξῃ σ'αὐτόν τόν γήινο ιδεολογικό ἐπιμερισμό τήν καθολικότητα καί τήν οὐράνια προέλευση τῆς λυτρωτικῆς ἀληθείας της. Ἀλλ' ὡς ὀρθῶς ἐγράφη «δέν εἶναι δυνατόν νά φανερώσῃς τήν καθολικότητα τῆς ἀληθείας τῆς Ἐκκλησίας ἀρνούμενος τά εἰδῶλα τοῦ ἱστορικοῦ ὕλισμοῦ, ὅταν δέν ἔχεις ἀρνηθῆ τό ἴδιο ἀπερίφραστα καί τά εἰδῶλα τῆς καπιταλιστικῆς εὐημερίας, ὅταν δέν ἐκήρυξες μέ παρρησία, στήν τάξη ἢ στόν ἄμβωνα, τήν ἐλευθερία, τόν καιρό πού οἱ τύραννοι ποδοπατοῦσαν τήν ἐλευθερία, ἀκόμη καί τήν ἱερότητα τοῦ ἀνθρωπίνου σώματος, ἐν ὀνόματι ἐλληνοχριστιανικῶν ιδεωδῶν». Μακρυνά, λοιπόν, ἀπό κάθε ἐγκόσμιο πολιτικό συμβιβασμό, μακρυνά ἀπό κάθε ἐχθρική διάσταση πρὸς τά μέλη της γιά τίς πολιτικές πεποιθήσεις τους, ἡ Ἐκκλησία κηρύσσει καί μαρτυρεῖ τήν ἀλήθεια πού λυτρώνει, ἀφοῦ «ἡ χάρις καί ἡ ἀλήθεια διά Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐγένετο».

* * *

ΠΡΟΣΦΩΝΗΣΙΣ
ΤΟΥ ΣΕΒΑΣΜΙΩΤΑΤΟΥ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ
ΧΙΟΥ, ΨΑΡΩΝ ΚΑΙ ΟΙΝΟΥΣΣΩΝ κ. ΜΑΡΚΟΥ
ΚΑΤΑ ΤΟ ΓΕΥΜΑ

Ἐπί τῇ ἐπισκέψει εἰς τὴν Χίον
τῆς Α. Θ. Π. τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου
κ.κ. ΒΑΡΘΟΛΟΜΑΙΟΥ
(13 Σεπτεμβρίου 2015)

Παναγιώτατε Πάτερ καὶ Δέσποτα,

Ἄπαντα τὰ μεγάλα γεγονότα τῆς προσωπικῆς, κοινωνικῆς καὶ ἐθνικῆς ζωῆς τῶν ἀνθρώπων εὐχάριστα ἢ δυσάρεστα, συνεδέοντο ἀπὸ ἀρχαιοτάτων χρόνων μέ τὴν παράθεσιν τραπέζης. Περί τὴν κοινὴν τράπεζαν οὐ μόνον ἐδημιουργήθησαν καὶ ἐκαλλιεργήθησαν αἱ θερμότεραι σχέσεις καὶ οἱ ἐγκαρδιώτεροι δεσμοὶ μεταξύ τῶν ἀνθρώπων ἀλλὰ καὶ ἀνεπτύχθησαν διὰ μέσου τῶν αἰώνων ὑψηλαὶ φιλοσοφικαὶ ἔννοιαι ἀκόμη δέ καὶ θεμελιώδεις ἀρχαὶ λειτουργίας καὶ προόδου κοινωνιῶν ὡς αὗται τῶν ἀρχαίων ἡμῶν προγόνων αἵτινες καταλαμβάνουν ἐξέχουσιν θέσιν εἰς τὴν ἱστορίαν τοῦ ἀνθρωπίνου πολιτισμοῦ.

Ἰκανὸς τυγχάνει ὁ ἀριθμὸς τῶν περιπτώσεων τῶν εἰλημμένων ἐκ τῆς Παλαιᾶς καὶ τῆς Καινῆς Διαθήκης τῶν ἀναφερομένων εἰς τὴν παράθεσιν τραπέζης μέ κορυφαίαν αὐτὴν τῆς φιλοξενίας τοῦ Ἀβραάμ συνδυασθείσης μέ αὐτὴν ταύτην τὴν εἰκόνα τὴν συνωδὰ τῇ Ὁρθοδόξῳ θεολογίᾳ παριστῶσαν ἐναργῶς τὴν ἐν τῇ μορφῇ τριῶν Θεοειδῶν Ἀγγέλων Παναγίαν Τριάδα.

Πρὸς τούτοις ἡ παράθεσις τραπέζης προβάλλεται ὡς τύπος καὶ εἰκὼν τῆς Βασιλείας τῶν Οὐρανῶν ἣτις συχνάκις ἐμφανίζεται ὡς "Δεῦτνον μέγα" τοῦ ὁποίου Οἰκοδεσπότης εἶναι ὁ ἴδιος ὁ Κύριος ὁ καλῶν πάντας νά

συμμετάσχουν εἰς αὐτό. Αὐτό "τό δεῖπνον τό μέγα τοῦ Θεοῦ" μέ τήν ἔσχατολογικήν πλέον προέκτασιν καί ἐρμηνείαν παρατίθεται διά τούς ἀνθρώπους τοῦ Θεοῦ τούς βιώσαντας κατά τό "Ἅγιον θέλημά του καί "έν Κυρίῳ ἀποθνήσκοντας" οἱ ὁποῖοι κατά τόν ἀψευδή λόγον τοῦ Ἱεροῦ Ἀποκαλυπτοῦ εἶναι οἱ "μακάριοι οἱ εἰς τό δεῖπνον τοῦ γάμου τοῦ ἀρνίου κεκλημένοι".

Πεμπτουσίαν τοῦ ὄλου Δογματικοῦ καί Θεολογικοῦ Συμβολισμοῦ τῆς ἐκ τῆς παραθέσεως τραπέζης ἐκτηγαζούσης εὐλογίας καί χάριτος ἀποτελεῖ αὐτή ἡ παράδοσις τοῦ Μυστηρίου τῆς Θείας Εὐχαριστίας κατά τήν στιγμήν τῆς παραθέσεως τοῦ προσφυστάτα ἀποκληθέντος Μυστικοῦ Δείπνου, διότι κατά τήν διάρκειαν αὐτῆς τῆς τραπέζης αὐτός ὁ Κύριος ἐφάνερωσε καί ἐκληροδότησεν ἡμῖν τήν βασιλείαν του "κάγώ διατίθεμαι ὑμῖν, καθώς διέθετό μοι ὁ Πατήρ μου βασιλείαν, ἵνα ἐσθίητε καί πίνητε ἐπί τῆς τραπέζης μου ἐν τῇ βασιλείᾳ μου".

Ἐν βαθυτάτῃ πεποιθήσει ὅτι πάντες ἡμεῖς "οἱ κύκλω τῆς τραπέζης" ἢ παρατίθεται τῇ φιλογενεῖ χορηγία τοῦ Ὁμίλου Κολάκη καί Ἄντωνίου Φαράκλα εὐρισκόμενοι βιοῦμεν εἰλικρινῶς καί ἀνυποκρίτως ὡς τοιαύτας τήν σχέσιν τῆς καθ' ἡμᾶς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Χίου, Ψαρῶν καί Οἴνουσσῶν μετὰ τῆς ἐν τῇ Βασιλευούσῃ Μητρὸς Ἐκκλησίας, ὡς κανονικῆν σχέσιν εἰλικρινοῦς καί γνησίας ἀγάπης, ἀρρήκτου καί ἀταλαντεύτου ἐνότητος καί ἐν Πνεύματι Ἁγίῳ κοινωνίας, ὑψοῦμεν τό ποτήριον καί εὐχόμεθα ὅπως τά ἔτη τῆς Ὑμετέρας λίαν σεβαστῆς Παναγιότητος ὦσιν ὡς πλεῖστα, εἰρηνικά καί πανόλβια καί ὅπως ὁ Ἀναστάς ἐκ νεκρῶν Κύριος εὐλογῇ τήν πρώτην ὑπό τόν οὐρανόν ἐν Κωνσταντινουπόλει Μητέρα Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν καί τό εὐσεβές ποιμνιον Αὐτῆς δωρούμενος "πάντα τά ἐγκόσμια καί ὑπερκόσμια ἀγαθά του".

ΟΜΗΡΙΚΗ ΕΚΦΡΑΣΗ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΛΟΥ ΤΗΣ ΠΙΣΤΕΩΣ *

Τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Χίου, Ψαρῶν καὶ Οἴνουσσῶν κ. Μάρκου Β΄

αὐτογένεθλον

Ἡ λέξη περιλαμβάνεται στό Λεξικό τοῦ Σουΐδα: «*Αὐτογένεθλον: αὐταγέννητον*». Ὁμοίως στά Λεξικά τοῦ Φωτίου καί τοῦ Ἡσυχίου. Ἀπαντᾷ ἐκτενῶς στήν ἐξαμετρική παράφραση τοῦ Κατά Ἰωάννην ἀγίου εὐαγγελίου τοῦ Νόννου, στίς Ἀποστολικές Διαταγές, στά Ἐπη τοῦ ἀγίου Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου καί σέ ἄλλους Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας. Παραδείγματα:

Ἐπη δογματικά τοῦ ἀγίου Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου:

*ΔΕ΄. Ἐπὶ κλήσις πρό τῆς τῶν Γραφῶν ἀναγνώσεως.
Κλῆθι, Πάτερ Χριστοῦ πανεπίσκοπε, τῶνδε λιτῶν
ἡμετέρων μολπήν δὲ χαρίζεο σὼ θεράποντι
θεσπεσίην. Ζαθέην γὰρ ἐς ἀτραπὸν ἴχνος ἐλαύνων
οὗτος, ὃς αὐτογένεθλον ἐνὶ ζωαῖς θεὸν ἐγνω,
καὶ Χριστὸν θνητοῖσιν ἀλεξίκακον βασιλῆα
Ὅς ποτ' ἐποικτεῖρας μερόπων γένος αἰνὰ παθόντων
Πατρός ὑπ' ἐννεσίησιν ἐκὼν ἠλλάξατο μορφήν.
Γίγνεται δὲ θνητὸς θεὸς ἀφθιτος, εἰς ὃ κε πάντα
Ταρταρέων μογέοντας ὑφ' αἵματι λύσαστο δεσμῶν.
Δεῦρ' ἴθι νῦν, ἱερῆς καὶ ἀκηρασίης ἀπὸ βιβλίου
Ψυχὴν σὴν ἀτίταλλε θεοπνεύστοις ἐνὶ μύθοις.
Ἐνθα γὰρ ἀθρήσειας ἀληθείης θεράποντας
ζωὴν ἀγγελέοντας ὑπ' οὐρανομήκει φωνῇ.*

35. ΕΠΙΚΛΗΣΗ ΠΡΙΝ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΝΑΓΝΩΣΗ ΤΩΝ ΓΡΑΦΩΝ

Τῆ δέηση αὐτῆ μου, τοῦ Χριστοῦ Πατέρα, π' ὅλα βλέπεις
ἄκουσε, καί στό δοῦλο σου θεσπέσιο τό τραγούδι
νά τοῦ χάρισης. Θεϊκό δρόμο διαβαίνει ἐκεῖνος,
πού ζωντανός τό θεό ἀγρικᾶ πατέρα τοῦ ἑαυτοῦ του
καί βασιλιά Χριστό, σκεπήν ἀπ' τό κακό τοῦ ἀνθρώπου.
πονώντας τῆ θνητῆ γενιά φριχτά βασανισμένη
μορφήν ἀλλάζει θέλοντας μέ τοῦ Πατέρα γνώμη
καί νά, θνητός ὁ ἀθάνατος θεός, γιά νά λυτρώση
μέ τό αἷμα του ἀπό τά δεσμά στόν Ἄδη ὄσους βογγοῦσαν.
Ψυχές δικές σου, ἀπ' τό ἱερό βιβλίο κι ὄχραντο ἐλα
κοντά μας τώρα, θρέψε μας μέ τό θεϊκό του Λόγο.
Ζωή νά σέ μνηοῦν ἐδῶ θε νᾶβρης τῆς ἀλήθειας
τούς δούλους μέ τρανές φωνές ν' ἀντιλαλοῦν στά οὐράνια.

[ΕΠΕ, Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου ἅπαντα τά ἔργα β, μτφρ. Ἰγνάτιος Σακκαλῆς, σ. 876-877]

Τό επίθετο έντοπίζεται, σέ δογματικά συμφραζόμενα, καί στίς Άποστολικές Διαταγές (6, 11):

Ἡμεῖς δέ τέκνα Θεοῦ καί υἱοὶ εἰρήνης, τόν ἱερὸν καί εὐθὴ λόγον κηρύσσοντες τῆς εὐσεβείας, ἕνα μόνον Θεὸν καταγγέλλομεν, νόμου καί προφητῶν Κύριον, τῶν ὄντων δημιουργόν, τοῦ Χριστοῦ Πατέρα, οὐκ αὐταίτιον καί αὐτογένεθλον, ὡς ἐκεῖνοι οἴονται, ἀλλ' αἰδίων καί ἀναρχον καί φῶς οἰκοῦντα ἀπρόσιτον, οὐ δεύτερον ὄντα ἢ τρίτον ἢ πολλοστόν, ἀλλὰ μόνον αἰδίως, οὐκ ἄγνωστον ἢ ἄλεκτον, ἀλλὰ διὰ Νόμου καί Προφητῶν κηρυσσόμενον, παντοκράτορα, παντάρχη, παντεξούσιον Θεὸν καί Πατέρα τοῦ μονογενοῦς καί πρωτοτόκου πάσης δημιουργίας, ἕνα Θεὸν ἐνὸς Υἱοῦ Πατέρα, οὐ πλειόνων, ἐνὸς παρακλητοῦ διὰ Χριστοῦ καί τῶν ἄλλων ταγμάτων ποιητήν.

Ἐπίσης στόν ἅγιο Ἰωάννη τόν Δαμασικινόν, στή μορφή αὐτογενέθλιος (Λόγος εἰς τόν Εὐαγγελισμόν τῆς ὑπεραγίας Δεσποίνης ἡμῶν Θεοτόκου, ΡG 96, στ. 653): Χαίροις, ᾧ Κυρία Θεοτόκε, δι' ἧς ἡμῖν γεννᾶται ὁ αὐτογενέθλιος, καί φύεται ὁ αὐτοφυής, καί αὖξεται ὁ τέλειος.

παγκρατής: επίθετο μέ τή σημασία τοῦ «παντοδύναμος, πανίσχυρος», τό ὁποῖο ἀπαντᾷ κυρίως ὡς προσδιοριστικό θεοτήτων στούς ἀρχαίους τραγικούς, στόν Ἀριστοφάνη καί ἄλλοῦ. Π.χ. παγκρατής Ζεὺς, Ζεὺς ὁ παγκρατής καί παγκρατεῖς ἔδραι (Αἰσχύλος, Προμηθεὺς δεσμώτης): ὁ παντοδύναμος θρόνος τοῦ Διός.

υἱά θεοῖο: ὁ Ὅμηρος χρησιμοποιεῖ τό οὐσιαστικό υἱός στούς ἐξῆς τύπους: ὄνομ. υἱός, γεν. υἱοῦ καί υἱέος, δοτ. υἱεῖ ἢ υἱεῖ, αἰτ. υἱέα καί υἱόν· πληθ. ὄνομ. υἱέες ἢ υἱεῖς, γεν. υἱῶν, δοτ. υἱοῖσι καί υἱάσι (ποτέ υἱέσι) καί αἰτ. υἱέας. Ἐπιπλέον μεταχειρίζεται καί βραχύτερους τύπους, ὅπως: γεν. υἱός, υἱί, υἱά, δυϊκός υἱε, καί στόν πληθυντικό υἱές καί υἱας. Ὁ τονισμός αὐτῶν τῶν τύπων φαίνεται νά ὑποδηλώνει τήν αἰολυκή τους καταγωγή. Ὅσο γιά τήν κλίση υἱῆος, υἱῆι, υἱῆα, υἱῆες, υἱῆεσσι, υἱῆας (κατά τό βασιλῆος καί τά παρόμοια, σάν νά ἐπρόκειτο δηλ. περί ὀνομαστικῆς υἱεύς), εἶναι μεταγενέστερη καί ἀπαντᾷ ἀποκλειστικά στούς ὕστερους ἐπικούς ποιητές. θεοῖο: γενική ἐνικοῦ β' κλίσεως, μέ τή χαρακτηριστική ὁμηρικῆ κατάληξη.

πατέρος: στούς ἐπικούς καί λυρικούς ποιητές ἀπαντοῦν καί οἱ ἀρχαϊκότεροι τύποι τῆς γενικῆς καί δοτικῆς τοῦ οὐσ. πατήρ πατέρος καί πατέρι. Λ.χ. στήν Ὀδύσσεια: εἰ τοιόσδ' ἔλθοιμι μίνυθά περ ἐς πατέρος δῶ (Ὀδ. λ 501), στόν ὁμηρικό ὕμνο Εἰς Δήμητραν: πάρ πατέρος Κρονίδαο καί ἄλλων οὐραγιῶνων (στ. 408), στά Διονυσιακά τοῦ Νόννου: καί σύ, Διός πατέρος καί μητέρος ἄτρομε κούρη (27.278). Οἱ κατά συγκοπήν γνωστοί ἄττικοί τύποι πατρός, πατρί εἶναι συχνότεροι στόν Ὅμηρο, τόν Ἡσίοδο καί τόν Πίνδαρο.

ἐόντα: ἰωνικός τύπος τῆς αἰτιατικῆς ἐνικοῦ ἄρσ. γένους (καί ὄνομ. πληθ. τοῦ οὐδετέρου) τῆς μετοχῆς τοῦ ρήματος εἰμί. Ἀπαντᾷ διεξοδικά στόν Ὅμηρο.

οἶοιο, οἶην: ὁμηρίζουσα γενική καί αἰτιατική ἐνικοῦ τοῦ ἐπιθέτου οἶος, «μόνος».

παναληθέα, παναληθέος: ασυναίρετοι αρχαίζοντες ιωνικοί τύποι, εκ των οποίων ο πρώτος άνιχνεύεται επίσης στην Παλατινή Άνθολογία (5.296, 6.20, 11.44 και 16.130), όπως σε έπίγραμμα του Φιλοδήμου του Έπικούρειου: «*ἀλλ' ἐτάρους ὄψει παναληθέας, ἀλλ' ἐπακούση*» (11, 44). Ο Φιλόδημος γεννήθηκε περί τό 110 π.Χ. στα Γάδαρα τής Παλαιστίνης, αλλά μετοίκησε στην Άθήνα, όπου μαθήτευσε στην Έπικούρεια Σχολή, και αργότερα στην Ιταλία, όπου συνδέθηκε με τόν Πείσωνα, τόν πεθερό του Ίουλίου Καίσαρος. Εκτός από τόν Κικέρωνα, τό γεγονός αυτό πιστοποιούν μαρτυρίες του ίδιου του Φιλοδήμου: ή αφιέρωση στόν Πείσωνα του Έργου του «*Περί του καθ' Όμηρον αγαθοῦ βασιλέως*» και τό προμνημονευθέν έπίγραμμα που διασώζει ή Παλατινή Άνθολογία, στό όποιο ο Φιλόδημος καλεϊ τόν Πείσωνα σε δείπνο και του ζητεϊ νά γίνει ο πάτρωνάς του. Στη Ρώμη και στη Νεάπολη ο Φιλόδημος συνδέθηκε επίσης με τοπικούς έπικούρειους φιλοσόφους και διανοουμένους τής άξίας του Βιργιλίου και του Βάρρωνος.

κατιόντα: άπαντά παρ' Όμήρω στόν στίχο «*τόν μὲν ἐγὼ κατιόντα βάλλον χαλκήρεϊ δουρὶ*» (Ιλ Ν 267).

ήμετέρην σωτηρίην, άγίοιο, Μαρίας, ήγεμονῆος, ύπατιη, βασιλῆς, ζωοποιέου, έκκλησίην: ιωνικοί και έπικοί τύποι. Τό Μαρίας άπαντά σε όμηρίζοντες έπικούς συγγραφείς τής βυζαντινής περιόδου, όπως στόν άγιο Γρηγόριο τόν Θεολόγο και τόν Νόννο τόν Πανοπολίτη: «*παρθενικῆς γάρ ἦν πάϊς, ἐκ Μαρίας δέ*» (άγίου Γρηγορίου του Θεολόγου, *Έπη δογματικά*, ιη'. Περί τής του Χριστου γενεαλογίας), «*Χριστός Μαρίας*» (Του ίδιου, *Έπη ήθικά*), «*Μάρθης και Μαρίας*» στη *Μεταβολή του Κατά Ιωάννην άγίου Εύαγγελίου* του Νόννου. Επιπλέον άνιχνεύεται και σε έτερα βυζαντινά συγγράμματα, όπως στην *Έκφραση του ναου τής Αγίας Σοφίας* του Παύλου Σιλεντιαρίου, στους *Ύμνους* του άγίου Μαξιμου του Όμολογητου, στόν Μανουήλ Φιλή και τήν Παλατινή Άνθολογία. Τό ήγεμονῆος άπαντά μόνο στα *Ηθικά Έπη* του άγίου Γρηγορίου του Θεολόγου και στόν Νόννο (*Διονυσιακά* και *Μεταβολή του Κατά Ιωάννην άγίου Εύαγγελίου*).

αυτάρ: σύνδεσμος που άπαντά συχνά στόν Όμηρο και σημαίνει «*άλλά, όμως, έν πάση περιπτώσει, πάντως, όπωςσδήποτε, προσέτι, προς τούτοις, εξάλλου*» κείται πάντοτε στην άρχή περιόδου.

ζαθεοπρεπέως: αρχαϊζον σύνθετο έπίρρημα, αντί λχ. του «*ιεροπρεπώς*». Τό έπίθετο ζάθεος, -α, -ον σημαίνει «*τόν άγαν θεϊον, τόν ιερόν, τόν ήγιασμένον*». Άπαντά ήδη στις ραψωδίες Α και Β τής Ιλιάδος («*Κίλλάν τε ζαθέην*»: Α 38, 452, «*Νίσάν τε ζαθέην*»: Β 508) ως προσδιοριστικό πόλεων και ιερών τόπων. Συναντάται καθ' όλην τήν άρχαία γραμματεία, στόν Ησίοδο, στόν Πίνδαρο, στους τραγικούς ποιητές, καθώς και στα χριστιανικά έπικά έργα του άγίου Γρηγορίου του Θεολόγου, του Συνεσίου Πτολεμαΐδος και του Νόννου.

έξανιόντα: μετοχή άορίστου τοῦ ρ. *έξάνειμι*. Ὁ τύπος *έξανιόντας* άπαντá στá *Άργοναυτικά* του *Άπολλωνίου Ροδίου* (4.318): *ποιμένες άγραυλοι νηών φόβω, οἳά τε θήρας / όσόςμενοι πόντου μεγακήτεος έξανιόντας*.

έμπνοον: άσυναίρετος έπικός τύπος, πού συναντáται όμοίως στόν άγιο *Γρηγόριο* τόν *Θεολόγο*, τόν *Νόννο* καί τήν *Παλατινή Άνθολογία*.

πάρος: χρονικό έπίρρημα πού έκφέρεται καί μετά τοῦ άρθρου (τό *πάρος*), πού σημαίνει «πρίν, πρότερον, προηγουμένως, άλλοτε» καί άπαντá πολύ συχνά στόν *Όμηρο*, είδικά στή μορφή «τό πάρος πέρ», καί στούς μεταγενέστερους έπικούς ποιητές.

όργια: μόνο στόν πληθ., μέ τή σημασία «μυστήρια, μυστικές τελετές». Εὔρίσκεται στá *Άργοναυτικά* τοῦ *Άπολλωνίου Ροδίου* καί τá *Διονυσιακά* τοῦ *Νόννου* («*όργια Μούσης*», «*όργια Βάκχου*», «*όργια Διονύσου*»).

ξυνεφεζόμενον: άττικίζων τύπος τοῦ ρ. *συνεφέζομαι*, «*παρακάθημαι, κάθημαι πλησίον*», σέ συνδυασμό μέ τόν άρχαιότερο άττικό τύπο *ξύν* τής προθέσεως *σύν*, ό όποίος σπανίως άπαντá στόν *Όμηρο*. Ὁ άπλούστερος τύπος *έφεζόμενος*, μέ τή σημασία τοῦ «*κάθημαι έπί τινος, έπικάθημαι*» εὔρίσκεται στό έπίγραμμα *Είς τά Βαία* τοῦ άγίου *Γρηγορίου* τοῦ *Θεολόγου* στή συλλογή τής *Παλατινής Άνθολογίας* (1, 52): *Χαίρε, Σιών θύγατερ, καί δέρεκεο Χριστόν ένακτα / πάλω έφεζόμενον καί ές πάθος αίψα κίοντα*.

όφρα: τελικός σύνδεσμος πού άπαντá διεξοδικά στá όμηρικά έπη, καθώς καί σέ ύστερους έπικούς ποιητές, όπως στόν *Άπολλώνιο Ρόδιο* (*Άργοναυτικά*) καί τόν *Νόννο* (*Διονυσιακά*).

ήγάθεον: αίτ. οὔδ. τοῦ έπιθ. *ήγάθεος*, -η, -ον, μέ τή σημασία τοῦ «*άγαν θείος, άγιώτατος, εύλογημένος, ήγιασμένος*». Σύνθετη λέξη άπό τό *άγαν* καί *θεός*, έδω ίωνικός τύπος τοῦ δωρικού *άγάθεος*, μέ μετρική έκταση τοῦ άρχικου φωνήεντος τοῦ *ά'* συνθετικού. Άπαντá στόν *Όμηρο* ώς προσδιοριστικό πόλεων, ίερών τόπων καί χώρων πού τελοῦν υπό θεϊκή προστασία, όπως ή *Πύλος* («*έν Πύλω ήγαθέη*, *Ίλ. Α 252* καί *αλλού*), ή *Λήμνος* (*Λήμνω έν ήγαθέη*», «*Λήμνον ές ήγαθέην*», *Ίλ. Β 722* καί *Φ 68, 79*) καί τό *Νυσηϊον* όρος, όπου κατά τόν μύθο άνετράφη ό *Διόνυσος* άπό τίς *Νύμφες*, «*ήγάθεον Νυσηϊον*» (*Ίλ. Ζ 133*).

νεκύεσσι: δοτ. πληθ. τοῦ οὔσ. *νέκυς*, -υος, «*νεκρό σώμα, πτώμα*» καί στόν πληθ. «*οἱ νεκροί*», λατινιστί *manes*. «*κεῖσθαι όμοῦ νεκύεσσι μεθ' αίματι καί κονίησιν*» (*Ίλ. Ο 118*) «*δύσομαι είς Αἴδαο καί έν νεκύεσσι φαείνω*» (*Όδ. μ 383*).

άνεκφοίτητον: μεταγενέστερος φιλοσοφικός καί θεολογικός όρος, πού σημαίνει «*τόν είθισμένον νά μή έξέρχεται άλλα διαμένοντα πάντοτε κατ' οίκον, τόν άκοινωνήτον*» καί κατά συνέπεια τόν *άχώριστο*, τόν *μή κεχωρισμένο*. Άπαντá ήδη στá

συγγράμματα του Διονυσίου Αρσοπαγίτου και αργότερα στον άγιο Ίωάννη τον Δαμασκηνό (*Έκδοσις ακριβής της ορθοδόξου πίστεως*, 8: «...άχώριστον και άνεκαφοίτητον πατρός και υιοϋ και πάντα έχον, όσα έχει ο πατήρ και ο υίός, πλην της άγεννησίας και της γεννήσεως»).

συνεζόμενον: «συγκαθήμενον», αντί του «συγκαθεζόμενον».

βροτής: τό όμηρικό επίθετο βρότεος, -η, -ον, «ανθρώπινος, θνητός»: «φωνή δέ βροτή κατερήτυε φώνησέν τε» (Οδ. τ 545) και «μηδ' αύτή βροτής εύνης άποεργμένη εύη» (Ομηρικός ύμνος *Είς Αφροδίτην*). Άπαντά στους μεταγενέστερους όμηρίζοντες ποιητές, όπως στον Νόννο («βροτής από φύτλης»: *Διονυσιακά* 47.692- «σαρκός από βροτής»: *Μεταβολή του Κατά Ίωάννην άγίου Εύαγγελίου*, 3.33- «βροτής από φωνής»: αυτόθι, 16.113), τον άγιο Γρηγόριο τον Θεολόγο («ζωής βροτής»: *Επιγράμματα* 8, 12· *Έπη είς έαυτόν*, PG 37, στ. 1355) και την Παλατινή Ανθολογία (8, 12· «βροτήν γενεήν»: 1, 22).

χώμολογέω: και όμολογέω, μέ κράση (ή όποία περιλαμβάνει δάσυνση, δηλ. μετατροπή του -κ- στο αντίστοιχο δασύ και έκταση του -ο-).

ζωοποιέον, χώμολογέω, προσδοκέω: άσυναίρετοι ίωνικοί και έπικοί τύποι.

κακιάων: όμηρίζουσα γεν. πληθ., αντί «κακιών». Η γεν. πληθ. των πρωτόκλιτων όνομάτων στον Όμηρο έχει τρεις σχηματισμούς: τον πρωτότυπο είς -άων (θεάων, άγοράων, κλισιάων, ναυτάων, πυλάων), τον συνηρημένο είς -ών (θεών, κλισιών, παρειών) και τον είς -ων μετά προηγούμενου του -ε- (ναυτέων, πυλέων, θυρέων, σέων, έφετμέων).

άφθορίην: ίωνικός τύπος που συναντάται στον άγιο Γρηγόριο τον Θεολόγο (λχ. *Έπη ήθικά*, PG 37, 781) και σε έπίγραμμα του Άρέθα Καισαρείας στην Παλατινή Ανθολογία (15, 34).

άτελεύτητον: τό επίθ. είναι πολύ συχνό στην έκκλησιαστική γραμματεία, αλλά άνιχνεύεται ήδη στον Όμηρο: «ούδ' άτελεύτητον ό τί κεν κεφαλή κατανεύσω» (Ιλ. Α 527).

έσσόμενα, έσσομένοιο: έπικοί τύποι της μετοχής έσόμενος, μέ έπικό αναδιπλασιασμό. Είδικά ο τύπος έσσομένοιο άπαντά στα Διονυσιακά του Νόννου. Περιφήμος είναι ο στίχος της Ίλιάδος (Α 70) «ός ήδη τά τ' έόντα, τά τ' έσσόμενα, πρό τ' έόντα», που αναφέρεται στον μάντη Κάλχα.

* * *

ΜΕ ΤΗΝ ΒΟΗΘΕΙΑΝ ΤΟΥ ΘΕΟΥ*

≈

Από τῆς 6ης πρωϊνῆς σήμερον ἡ Ἑλλάς εὐρίσκεται ἐν ἐμπολέμῳ καταστάσει. Τόν πόλεμον αὐτόν τό Ἔθνος μας δέν τόν ἠθέλησε καί δέν τόν ἐπεζήτησεν, ὅσον καί ἂν ἡ ἱστορική σταδιοδρομία του ἔχει ἀποδείξει, κατά τρόπον ἀνεπίδεκτον πάσης ἀμφισβητήσεως, ὅτι οὐδέποτε τόν ἐφοβήθη καί ὅτι πάντοτε, ἐπιβαλλόμενον ἀπό τόν ἐχθρόν ἢ ἀπό τὰς περιστάσεις, τόν ἐδέχθη μέ ἀποφασιστικότητα, γενναιοψυχίαν, πεποίθησιν ἐπί τὰ πεπρωμένα του.

Ἄλλ' εἶχεν ἡ Ἑλλάς νά ἐπιτελέσῃ, μετά ἐνός ὀλοκλήρου αἰῶνος συνεχεῖς καί πολυαιμάκτους ἀγῶνας, μετά τήν δόξαν καί τὰς περιπετείας τῶν τελευταίων δύο δεκαετιῶν, μετά τήν συμπλήρωσιν τῆς ἐθνικῆς τῆς ἀποκαταστάσεως, ἄλλον εἰρηνικόν ἀγῶνα ἐπίσης δυσχερῆ καί ἐπίσης μέγαν, τόν ἀγῶνα τῆς ἐσωτερικῆς τῆς ἀνασυγκροτήσεως, τῆς εἰρηνικῆς τῆς ὀργανώσεως, τῆς ἐπανορθώσεως πάσης μοιραίας ἐκ τῶν πολεμικῶν ἀγῶνων καθυστερήσεως εἰς ἔργα προόδου καί πολιτισμοῦ. Καί, συμμορφώσασα πρὸς τήν ἀνάγκην αὐτήν ὄχι μόνον τήν ἐξωτερικήν τῆς πολιτικῆν, ἀλλά καί τήν ὅλην ἐθνικήν νοοτροπίαν τῆς, ἤσκησεν τήν πολιτικῆν αὐτήν τῆς εἰρήνης, μέ εἰλικρίνειαν, μέ πίστιν, μέ ἀφοσίωσιν ἀπό τόσων ἤδη ἐτῶν, ἀποβάσασα οὕτω παράγων ἀληθῶς ἀνεκτίμητος διά τήν εἰρήνην ὀλοκλήρου τῆς περιοχῆς αὐτῆς τῆς Εὐρώπης.

Μᾶς ἐδόθη καί χθές ἡ εὐκαιρία νά τονίσωμεν, ἀπό τῆς ἰδίας αὐτῆς στήλης, ὅτι ἡ ἰδία πολιτικῆ ἠσκήθη χωρίς κανένα δισταγμόν ἀπό τήν Ἑλλάδα καί κατά τήν διάρκειαν τοῦ πρώτου αὐτοῦ πολεμικοῦ ἔτους. Καί ἦτο δύσκαλος ἡ πολιτικῆ αὐτῆς κατά τήν διάρκειαν τῶν τελευταίων ἰδίᾳ μηνῶν καί ἀφ' ὅτου ἡ γείτων Ἰταλία ἐξηλθεν εἰς τό πόλεμον, ὑπῆρξαν πλείστα ὄσαι αἱ περιπτώσεις, κατά τὰς ὁποίας ἐχρειάζετο, τόσον ἐκ μέρους τοῦ ὑπευθύνου Ἑλληνικοῦ Κράτους, ὅσον καί ἐκ μέρους τῆς Ἑλληνικῆς Κοινῆς Γνώμης, ἐντελῶς ἐξαιρετικῆ δύναμις αὐτοσυγκρατήσεως, πειθαρχίας καί ἐπιμονῆς, διά νά μή διαταραχθῇ καί

* Τό παρόν ἐλήφθη ἐκ τῆς Ἐφημερίδος «ΕΣΤΙΑ», ἔτος ΜΖ', ἀριθ. 17983 τῆς Δευτέρας 28ης Ὀκτωβρίου 1940.

εις τήν περιοχήν μας ή εἰρήνην. Αἱ προκλήσεις, προκλήσεις πρόστυχοι, βάνουσοι, ἄγριαι, ἐπηκολούθουν ἡ μία τήν ἄλλην. Καί φθάνει μόνον νά ἀναφέρωμεν τήν περίπτωσιν τοῦ τορπιλισμοῦ τῆς «Ἑλλης», μιᾶς ἱερᾶς, κατά τήν στιγμὴν ἐκείνην, νηός, ἡ ὁποία ἐτίμα τήν ἑορτήν τῆς Θεοτόκου εἰς τήν Τήνον καί ἡ ὁποία ἀνάνδρως, ἀπανθρώπως ἐτορπιλίσθη, σημειώνουσα μέ τήν ἔκρηξίν της, μίαν ἀπό τὰς τραγικωτέρας καί αἰσχροτέρας διὰ τήν ἱστορίαν τῆς ἀνθρωπότητος πολεμικὰς πράξεις. Καί ὅμως ἡ Ἑλλάς, καταπνίγουσα τήν ἱεράν ἀγανάκτησιν, ἡ ὁποία τήν ἐπνίγεν ἀπ' ἄκρου εἰς ἄκρον, συγκρατοῦσα ἑαυτήν, κατώρθωσε καί τότε καί καθ' ὅλας τὰς ἐν συνεχείᾳ ἐπακολουθησάσας προκλήσεις, νά διατηρήσῃ ἀμείωτον τήν ἡρεμίαν της, νά συνεχίσῃ τήν ἀψογον πολιτικὴν της, νά ἀποφύγῃ ἀκόμη καί οἰανδήποτε ἐκδήλωσιν τῆς δικαίας ἀγανακτικῆς της.

*

Δύο ὀλόκληροι μῆνες παρήλθον ἔκτοτε καί αἱ προκλήσεις συνεχίσθησαν καί ἡ Ἑλλάς δέν ἔπαυε νά τηρῇ τήν ἰδίαν στάσιν. Ἀλλ' ἐν τῷ μεταξύ, τό Κράτος δέν ἔμεινεν ἀδρανές: Συμπληροῦν μίαν προσπάθειαν ἀληθῶς ὑπεράνθρωπον διὰ τήν ἀναδιοργάνωσιν τῆς ἐθνικῆς ἀμύνης, ἡ ὁποία εἶχεν ἀρχίσει πρό πέντε ἐτῶν, ἐκάλεσεν ἡλικίας καί εἰδικότητος ὑπό τὰ ὄπλα, ἐπέσπευσε τήν εἰς τὰς νέας πολεμικὰς μεθόδους μετεκπαίδευσιν τῶν ὑποκειμένων εἰς στρατιωτικὴν ὑπηρεσίαν, κατεσκεύασεν ἐπειγόντως νέα ὀχυρωματικά ἔργα, ἔλαβε μέ ὀλίγας λέξεις ὅλα ἐκεῖνα τὰ μέτρα πού ἐπεβάλλοντο, διὰ νά μή εὐρεθῇ ἡ χώρα ἀνέτοιμος κατά τήν κρίσιμον στιγμὴν, τήν ὁποίαν μοιραίως ἔπρεπε νά ἀναμένῃ.

Ἡ στιγμὴ αὐτὴ ἔφθασεν. Ἡ βάνουσος πρόκλησις ἔγινε πλέον ἀπροκάλυπτος ἐπίδρομή. Ἡ διακοίνωσις, τήν ὁποίαν ὁ ἐνταῦθα Ἰταλός πρεσβευτής ἐπέδωκεν εἰς τόν Κυβερνήτην τῆς Ἑλλάδος καί ἡ ὁποία εἰς ἀπότομον προκλητικότητά ἀπετέλει τό ἀντάξιον ἐπιστέγασμα τῶσων ἄλλων προκλήσεων, προφανῶς προήρχετο ἀπό πλήρη παρανόησιν ἢ λήθην τῆς ἱστορίας τοῦ ἔθνους, πρός τό ὅποιον ἀπηυθύνετο. Δέν πρόκειται περί ἑνός ἔθνους οἰουδήποτε, δημιουργηθέντος ἀπό τυχαῖα περιστατικά, εὐχαριστημένου νά ζῇ ὅπωςδήποτε καί ὑπό οἰασδήποτε συνθήκας. Πρόκειται περί τῆς Ἑλλάδος, ἑνός ἔθνους, πού δέν ἔδωσε

μόνον τόν πολιτισμόν εις τόν κόσμον όλόκληρον, αλλά πού ἐγνώρισε πάντοτε νά ἴσταται ἔνοπλον διά τήν προστασίαν τῶν πνευματικῶν του ἀγαθῶν, πολυτιμότερον τῶν ὁποίων ὑπῆρξεν ἡ ἐλευθερία. Πρόκειται περί τοῦ Ἑθνους, τό ὁποῖον ἔχει εις τήν ἱστορίαν του τὰς σελίδας τῶν Θερμοπυλῶν καί τοῦ Σουλίου, τοῦ Μεσολογγίου καί τοῦ Ἀρκαδίου, σελίδας ὀλοκαυτωμάτων, σπανίας, ἂν ὄχι ἀνυπάρκτους εις τήν ἱστορίαν πολλῶν ἄλλων λαῶν.

Αὐτό τό παρελθόν δημιουργεῖ ἱστορικούς κανόνας, οἱ ὁποῖοι διέπουν τήν ζωήν τοῦ Ἑθνους καί εἶναι ἰσχυρότεροι ἀπό κάθε ὑπολογισμόν καί κάθε σκέψιν ἄλλην. Οὕτω, ἡ ἀπάντησις, τήν ὁποίαν ὁ Ἕλλην Πρωθυπουργός ἔδωσεν εις τόν ἐπιδώσαντα τήν βάνανσον καί ἀναιδῆ διακοίνωσιν, δέν ἐξέφραζε μόνον τήν θέλησιν ὄλων τῶν Ἑλλήνων, ἀπό τοῦ Ἀνωτάτου Ἀρχοντος μέχρι τοῦ τελευταίου, ἀλλ' ἦτο ἡ ἐκδήλωσις τῶν ἐπιταγῶν τῆς Ἑλληνικῆς ἱστορίας.

Ἡ στιγμή τοῦ ἀγῶνος ἐφθασεν. Ἡ Ἑλλάς δέν εἶναι μόνη εις τόν ἀγῶνα αὐτόν. Μαζί της εὐρίσκονται ἰσχυροί καί μεγάλοι σύμμαχοι, οἱ ὁποῖοι ἔχουν ἤδη σαφῶς καί ἐκ τῶν προτέρων δηλώσει ὅτι δέν θά τήν ἀφήσουν ἀβοήθητον. Εὐρίσκεται ὁμως μαζί της ἡ συνείδησις τῆς πολιτισμένης ἀνθρωπότητος ὀλοκλήρου, ἡ ὁποία, ὅπως προχθές ἀκόμη ἐτόνιζεν ὁ ὑπουργός τῶν Ἐξωτερικῶν τῆς μεγάλης Ἀμερικανικῆς Συμπολιτείας, κ. Κορντέλ Χάλ, δέν εἶναι δυνατόν νά καταπνιγῆ καί νά ἡττηθῆ. Ἡ δύναμις τῆς ἀνθρωπίνης αὐτῆς συνειδήσεως, ἰσχυροτέρα ἀπό κάθε ὑλικήν δύναμιν, ἰκανή νά ἀντιμετωπίσῃ κάθε βίαν, ἀξία νά ἀντιπαρατάξῃ ἠθικά στοιχεῖα ἀληθῶς ἀήττητα, θά θριαμβεύσῃ ἐν τέλει.

Εἰς τόν ἀγῶνα αὐτόν προσφέρει ἀπό σήμερον τήν συμβολήν της ἡ Ἑλλάς. Ἐννοια ὑψηλή, δύναμις ἠθική, αἰώνια, ἀλλά καί δύναμις ὑλική ἀναμφισβήτητος, θά ἐκτιμηθῆ ἀπό ὅλους τοὺς συναγωνιστάς τοῦ τιμίου καί ὠραίου ἀγῶνος. Καί εις τήν καλλιτέραν, τήν εὐγενεστέραν ἀνθρωπότητα, ἡ ὁποία θά προέλθῃ ἀπό τήν δοκιμασίαν τῆς σήμερον, θά καταλάβῃ ἡ χώρα ἐξέχουσας θέσιν. Καί συμμετέχουσα εις τόν θρίαμβον, ἐπιδείξασα ἤδη μίαν σταθερότητα καί μίαν ψυχικήν δύναμιν, πού προεκάλεσε τόν θαυμασμόν τοῦ κόσμου ὀλοκλήρου, θά ἐξέλθῃ ἀπό τήν δοκιμασίαν ἰσχυροτέρα, μεγαλυτέρα, ἀξιωτέρα τῆς ἱστορίας της παρά ποτέ ἄλλοτε.

ΠΙΝΔΟΣ

Η ΕΠΟΠΟΙΪΑ ΣΤΗΝ ΑΛΒΑΝΙΑ*

(Απόσπασμα)

*

Νύχτα πιά, ὅταν ἔφτασαν οἱ σύνδεσμοι τῶν ἄλλων λόχων, ἔμαθαν οἱ ὑπερασπιστές τοῦ Προφήτ' Ἡλία πῶς εἶχε πληγωθῆ βαριά καί ὁ συνταγματάρχης Δαβάκης τήν ὥρα πού κραδαίνοντας τήν κερασιά του κατέβαινε σά θύελλα μ' ἓνα μικρό ἀπόσπασμα πρὸς τήν θέση Ταμπούρια.

Ὁ τραυματισμός τοῦ ἀρχηγοῦ τους, ἀντί νά τοὺς ἀποκαρδιώσῃ, κάνει τοὺς φαντάρους νά πολεμήσουν ἀγριότερα ἀκόμη. Ὅπως ξεδιπλώνεται μέ ὄρμη ἓνα συσπειρωμένο ἀτσαλένιο ἐλατήριο, ἔτσι ξεχύνονται στίς 3 Νοεμβρίου οἱ λόχοι καταπάνω στοὺς Ἰταλοὺς. Ἀπό ἔφοδο σ' ἔφοδο, κι ἀπό ὕψωμα σ' ὕψωμα, διώχνουν τόν ἐχθρό, μέ κόπο ἀλλά σταθερά. Παίρνουν τά Καλύβια, τή Φούρικα, τήν Καστάνιανη καί μπαίνουν σά σφήνα βαθιά στά πλευρά τῆς τρίτης μεραρχίας τῶν Ἀλπίνων πού ἡ κεφαλή της εἶχε περάσει τή Βωβοῦσα καί κόντευε νά μπῆ στό Μέτσοβο. Παντοῦ ὅπου χτυπηθοῦν μέ τόν ἐχθρό, εἶναι τουλάχιστο τρεῖς φορές λιγότεροί του, ἀλλά δέ δείχνουν κανένα δισταγμό, κανένα φόβο γιά τόν ἀντίπαλο. Ξέρουν ὅτι ἔχουν τήν Παναγία μαζί τους. Ὅταν δύο μῆνες πρὶν ἀπό τόν πόλεμο οἱ Ἰταλοί

* Ἀπό τό ὁμώνυμον βιβλίον τοῦ ΧΡΗΣΤΟΥ ΖΑΛΟΚΩΣΤΑ (Ἐκδ. Βιβλιοπωλεῖον τῆς «ΕΣΤΙΑΣ»).

τορπίλλισαν αναντρα τό εϋδρομο «Έλλη» στό λιμάνι τῆς Τήνου, τήν ὥρα πού σημαιοστόλιστα ἔτοιμαζόταν ν' ἀποβιβάση τό ἄγημα ναυτῶν πού θά συνόδευε τή θαυματουργή εἰκόνα τῆς Παναγίας κατά τή λιτανεία, ὁ ἑλληνικός λαός ἔνιωσε ὅτι πλησίαζε ὁ πόλεμος. Ἀλλά δέν τρόμαξε, γιατί ἤξερε πῶς θά τόν βοηθήση ἡ Εὐαγγελίστρα. Ἡ Παναγία τῆς Τήνου συγκεντρώνει αἰῶνες τώρα, ὅλη τήν εὐλάβεια καί τίς ἀγωνίες τοῦ Ἑλληνισμοῦ. Στήν εἰκόνα της τάζουν οἱ μανάδες τ' ἄρρωστα παιδιά κι οἱ ναυτικοί τά πλοῖα τους τίς ὥρες τοῦ κινδύνου.

Όταν ξημερώματα τῆς 28ης Ὀκτωβρίου ἔμαθαν οἱ Ἕλληνες ὅτι ὁ Ντούτσε ζήτησε νά τοὺς ὑποτάξη, ἀπό τοὺς μακεδονικούς κάμπους ὡς τ' ἀκρογιάλια τῆς Κρήτης κι ἀπό τά βουνά τῆς Ἡπείρου ὡς τίς ποταμιές τῆς Θράκης ἀκούστηκε αὐθόρμητα ἕνα ἀποφασιστικό «Ὁχι!». Ὁ Πίνδαρος ἔγραψε πῶς οἱ ἄνθρωποι δύσκολα ἀλλάζουν, ἐπειδή οἱ ράτσες ἔχουν τίς ρίζες τους βαθιά μέσα στό παρελθόν. Τό «Ὁχι» τοῦ 1940, ἂν καί τόσο μακρινό ἀπό τό ὄχι τοῦ Λεωνίδα τῶν Θερμοπυλῶν, γειτονεύουν ἐν τούτοις, γιατί χιλιάδες χρόνια τῆς ἱστορίας εἶναι μόνο μιά στιγμή στή ζωὴ τῶν λαῶν. Ὁ οἴστρος πού ἔδωσε τή νίκη τῆς Σαλαμίνας, ὁ ἴδιος οἴστρος πού ξεσήκωσε τήν ἐπανασύσταση τοῦ 1821 μέ τήν κραυγή «Ἐλευθερία ἢ θάνατος» περνᾷ πάλι ὀλόθερμος ἀπό τίς φλέβες τοῦ στρατοῦ τῆς Πίνδου. Μέ τή βοήθεια τῆς Παναγιάς, ἐμπρός!

* * *

Τὸ χριστιανικὸ φῶς στὴν Εὐρώπη

*Τοῦ Πανοσιολ. Αρχιμ. κ. Χρυσοστόμου Κ. Παπαθανασίου
Γεροκήρυκος Καθεδρικοῦ Ναοῦ τῶν Ἀθηνῶν*

Αραγε τὸ χριστιανικὸ φῶς στὸ εὐρωπαϊκὸ γίγνεσθαι ἔοβησε ἢ τρεμοσβύνει; Ἦδη γίνεται λόγος γιὰ μιὰ μεταχριστιανικὴ Εὐρώπη, γιὰ ἀποβαπτίσεις, γιὰ πωλήσεις ἢ μιοθώσεις τῶν ναῶν, γιὰ κεκλεισμένο τὸ Εὐαγγέλιο τοῦ Χριστοῦ. Ὁ Χριστὸς ὡς νὰ ἔχει ἐξορισθεῖ ἀπὸ τὰ κράτη τῆς Εὐρώπης. Ἡ Εὐρώπη ξέχασε τὸν Χριστὸ, καὶ τὴν θεία διδασκαλία Του. Ὡστόσο ἀκούγεται καὶ χριστιανικὸς λόγος γιὰ εἰρήνη, καταλλαγή, ἀλληλεγγύη, μὴ χρήση βίας καὶ δειλὰ - δειλὰ γιὰ κάποια ἠθικὴ δεοντολογία. Ἀλλὰ ὁ λόγος αὐτὸς εἶναι ἐξασθενημένος καὶ συχνὰ δὲν εἰσακούεται. Κατὰ γενικὲς γραμμὲς ἐπικρατεῖ ἡ χριστιανικὴ ἀφωνία καὶ ἀπραξία. Ἡ ἀποϊεροποίηση καὶ ἡ περιθωριοποίηση τοῦ Χριστιανισμοῦ. Καὶ αὐτὸ ἐπίσημα καὶ ἀνεπίσημα. Ἀπὸ τὴν ἄλλη βλέπουμε, τέλος πάντων, νὰ γίνεται θύμηση τοῦ θείου παράγοντα σὲ ἐπιμνημόσυνες δεήσεις καὶ τελετές.

Βέβαια γι' αὐτὸ τὸ φαινόμενο καὶ τίς συνέπειες ποὺ ἔχει φέρει στοὺς εὐρωπαϊκοὺς λαοὺς ὑπάρχουν πολλὲς αἰτίες ποὺ βρίσκονται μάλιστα στὰ ἐνδότερα τῆς χριστιανοσύνης τῆς Δύσεως καὶ στοὺς ἐκπροσώπους αὐτῆς ἤδη ἀπὸ τὸν Μεσαίωνα, τοὺς θρησκευτικοὺς πολέμους, τίς αἰρετικὲς δοξασίες, τίς πλάνες καὶ τίς ἐκτροπὲς τοῦ ἀληθοῦς χριστιανικοῦ μηνύματος. Φέρουν μεγάλη εὐθύνη οἱ διαστρεβλωτὲς τοῦ Εὐαγγελίου τοῦ Χριστοῦ καὶ τῆς χριστιανικῆς διδασκαλίας. Προσέτι οἱ μεθοδεῖες τοῦ Πονηροῦ, τοῦ ἀλάστορος τῶν ψυχῶν, ἢ ἀλαζονεία καὶ ἡ αἰσθησιμὴ αὐτάρκειας τοῦ ἀνθρώπου καὶ τὰ συγκρητιστικὰ σχήματα ὁδήγησαν μιὰ Εὐρώπη σήμερα νὰ νοιώθει τὸ ἐσωτερικὸ κενό, νὰ ἔχει χάσει τὸ ἀληθινὸ νόημα τῆς ζωῆς, νὰ κλαίει, νὰ θρηνεῖ καὶ νὰ ἔχει φθάσει νὰ μὴν αἰσθάνεται ἡρεμία καὶ ἀσφάλεια. Βλέπει ἡ σημερινὴ Εὐρώπη τὸ πνευματικὸ αὐτὸ κενό καὶ καμμία ἰδεολογία δὲν μπορεῖ νὰ τὸ πληρώσει. Κάμνει συνεχεῖς ὑποχωρήσεις σὲ ἀκατάλυτες βασικὲς εὐαγγελικὲς ἀρχές, μὲ νομοθετήματα, διατάξεις, κανονισμοὺς, ὁδηγίες, μὲ συμβιβασμοὺς ἀκόμη καὶ μὲ νέο λεξιλόγιο, ἀλλὰ αὐτὸ τὸ κενό δὲν πληροῦται ἀλλ' συνεχῶς μεγενθύνεται. Ἀδιέξοδα σὲ πολλαπλὰ ἐπίπεδα. Φτιάχνονται τοιοῦτοτρόπως, μεθοδικὰ λαοὶ χωρὶς τίποτα ἀπὸ τὴ ζωὴ τους νὰ θυμίζει Θεό.

Έτσι ο σημερινός πνευματικός τραυματισμός στην Ευρώπη, γιατί περί αυτού πρόκειται μ' όσα συμβαίνουν, βρίσκει τους περισσότερους σε μία σύγκυση. Η ρίζα του κακού δεν είναι ή απουσία δημοκρατικών ιδεωδών αλλά ή περιφρόνηση των εντολών του Ευαγγελίου και ή μη εφαρμογή τους με διάφορα προσχήματα. Η υπέρμετρη έμπιστοσύνη στη μηχανή, που ούτως ή άλλως δεν καταλαβαίνει από αισθήματα αγάπης και αλληλεγγύης, ή στόχευση στον υλικό εύδαιμονισμό με λησμοσύνη ότι ο εύδαιμονισμός δεν είναι αναγκαστικώς και εύδαιμονία και ο άμοραλισμός στο όνομα του διαφωτισμού, της λογικοκρατίας και του άγνωστικισμού που δεν προσθέτουν ούτε ένα πόντιο ήθικου μεγαλείου στην Ευρώπη έχουν φθάσει τελικά τον ευρωπαϊό άνθρωπο νάναι άτομο και αριθμός και όχι πρόσωπο και προσωπικότητα άξια σεβασμού και ύψιστης τιμής ως σώμα και ψυχή με θείο σπινθήρα, πνεύμα Θεού μέσα στο βάθος της ύπαρξής του. Ο Ζάκ ντε Λακρειέλ της Γαλλικής Ακαδημίας είχε πει: «Εδώ και μισόν αιώνα ζούμε μία έποχή, όπου σ' όλα τὰ σημεία του πλανήτη θά φαινόμεθα στα μάτια μιᾶς ανωτέρας συνειδήσεως σαν δῆμιοι ή σαν νευρόσπαστα». Και ο δόκιμος συγγραφέας Έμμανουέλ Μπέρλ έγραψε ότι «ο πολιτισμός μας υποφέρει από μιᾶ θρησκευτική έλλειψη. Η επιτυχία της τεχνικής μας έκανε νὰ ξεχάσουμε τὸ θείο».

Πρὸ ὀλίγων μόλις ἐτῶν έγινε τόση συζήτηση για την αναφορά του χριστιανισμού στη Συνταγματική Συνθήκη που έτοιμάζε ή Ευρωπαϊκή Συνέλευση, σημείο έξόκως σημαντικό και καθοριστικό για τὸ μέλλον της Ευρώπης και ὅμως δεν ανεφέρθη, δεν ανεγράφη οὐδόλως ή χριστιανική πίστη και αγνόησε ο ευρωπαϊός συνταγματικός νομοθέτης την χριστιανική κληρονομιά του. Τοκύει ἐν προκειμένω ο λόγος: «Αὕτη δέ ἐστίν ή κρίσις ότι τὸ φῶς ἐλήλυθεν εἰς τὸν κόσμον και ήγάπησαν οἱ ἄνθρωποι μᾶλλον τὸ σκότος ή τὸ φῶς» (Ιω. 3, 19).

Όμως επέστη ο καιρός τὸ φῶς του Χριστιανισμού νὰ ανέλθει «ἐπὶ τὴν λυχνίαν». Η Ευρώπη χρειάζεται σήμερα τὸ ήθος της χριστιανικής διδασκαλίας ὅσο ποτέ άλλοτε. Ο πολιτισμός της Ευρώπης οἰκοδομήθηκε στα θεμέλια του Χριστιανισμού και ή ευρωπαϊκή ιδιοπροσωπεία έχει τις ρίζες της στη χριστιανική παράδοση. Αὐτὲς οἱ ρίζες δεν πρέπει νὰ κοποῦν και αὐτὸ βέβαια δεν σημαίνει ὑποτίμηση του ἄλλου, του μη χριστιανού. Έπειτα τὰ κριτήρια των ευρωπαϊκῶν κρατῶν για τις κοινωνίες των πολιτῶν δεν μπορεί νὰ είναι μόνο στεγνά οικονομικά

συμφέροντα. Είναι ανάγκη να υπάρξει μία ανώτερη ηθική πνευματική σιοκοθεσία που άπορρέει από τὸ Εὐαγγέλιο τοῦ Χριστοῦ. Εκεί ἄλλωστε δὲν ἔχουν τὰ θεμέλιά τους ὅλα τὰ λεγόμενα ἀτομικά καὶ ἀνθρώπινα δικαιώματα; Επιτέλους ἔχουμε σκεφθεῖ τί θάταν ἡ εὐρωπαϊκὴ ἡπειρος χωρὶς τὸ χριστιανικὸ πνεῦμα; Μὴ λησιμονοῦμε ὅτι ἡ φοβερώτερη τραγωδία γιὰ τὴν ὅλη ζωὴ τοῦ ἀνθρώπου, ἡ ἀπανθρωπία μ' ὄλες τὶς συνέπειές της γεννᾶται ἐκεῖ ὅπου ἐξαλείφεται ἡ πίστη στὴν ἀνωτερότητα τοῦ χριστιανισμοῦ, ἐκεῖ ὅπου δὲν ἀκούγεται ὁ ἦχος τῆς καμπάνας, ἐκεῖ ὅπου ἡ αἰσχὺνη καὶ ἡ ἀφροσύνη τῆς ἀθεΐας γίνεται καθεστῶς. Ὡς ἔλεγε ὁ Γκαίτε «ὅπου κάθηκε ὁ χριστιανισμὸς, ἐκεῖ ὑπῆρξαν μόνο δάκρυα πίκρας». Ἀλλὰ σημαντικό εἶναι καὶ τὸ τοῦ Μπερντιάεφ: «Ἀπὸ τὴν ἰδέα πὺ ἔχουμε περὶ Χριστοῦ θὰ ἐξαρτηθεῖ καὶ ἡ ἰδέα περὶ τοῦ ἀνθρώπου».

Ὅφειλε, λοιπόν, ἡ Εὐρώπη ν' ἀνακαλύψει ἐκ νέου τὴν ἐξ ἀποκαλύψεως σῶζουσα τὴν κοινωνία της ἀλήθεια. Τὸν χριστιανισμό. Καὶ μακάρι νὰ βρεῖ τὸν αὐθεντικὸ χριστιανισμό. Εἶναι καιρὸς πλέον. Δὲν ἐπιτρέπεται ἡ Εὐρώπη ν' αὐτοκτονήσει πνευματικῶς. Ἐν προκειμένῳ ἔχουν ἐξ ἀντιθέτου ἐξόχως ἀφυπνιστικά τὰ λόγια τοῦ Ποῦτιν: «Θέλω μία Ρωσία πὺ νὰ κρατᾷ τὴν ἰστορία της, τὴ θρησκεία της καὶ ὅχι μία πίστη γιὰ τὴν ὁποία οἱ Εὐρωπαῖοι ντρέπονται καὶ ἀπεμπολοῦν».

Ὁ κάθε εὐρωπαῖος διὰ τοῦ ἰδιαιτέρου ἐπαγγέλματός του καὶ τῆς θέσεώς του καλεῖται σήμερα, στοὺς δύσκολους αὐτοὺς καιροὺς νὰ ἐγκολπωθεῖ ἐκ νέου τὸν χαμένο ἢ λησιμονημένο χριστιανισμό καὶ νὰ τὸν ζήσει στὸν καθ' ἡμέρα βίῳ του. Ὅφειλε νὰ γίνεῖ τὸ φῶς τοῦ κόσμου καὶ τὸ ἄλας τῆς γῆς, τὸ φῶς τὸ μὴ σβεννυμενον καὶ τὸ ἄλας τὸ μὴ ἐξω βαλλόμενον, «φῶς τὸ πᾶσιν γλυκύτατον καὶ ἄλας τὸ πᾶσιν ἐράσιμον».

Στὰ ἀκράϊα ὅρια μεταξὺ ζωῆς καὶ καταστροφῆς τοῦ πολιτισμοῦ καὶ τοῦ παλιβαρβαρισμοῦ πὺ ὑφιστάμεθα, στὰ ὅρια ὑπάρξεως καὶ μὴ ὑπάρξεως, ὅπου τὸ πᾶν τελικὰ κρίνεται καὶ δοκιμάζεται καὶ δὲν θεωρεῖται τίποτε αὐτονόητο, τὴν ὥρα τούτη ὅλοι καλούμεθα ν' ἀπαντήσουμε καὶ ὡς εὐρωπαῖοι, ἂν θέλουμε τὸ φῶς τοῦ χριστιανισμοῦ «ἐπὶ τὴν λυχνίαν ἢ ὑπὸ τὸν μόδιον»; Ἀπὸ μᾶς ἐξαρτᾶται. Καὶ ἡ ἐπιλογή γίνεται καθημερινὰ σ' ὅλα τὰ ἐπίπεδα, σ' ἄρχοντες καὶ ἀρχομένους τοῦ εὐρωπαϊκοῦ γίνεσθαι. Τὸ μόνο βέβαιον καὶ ἀδιάσειστο εἶναι ὅτι ὁ χριστιανισμὸς δὲν παλιώνει. Εἶναι αὐτὸς ἡ ἀληθινὴ πρόοδος καὶ ὁ πολιτισμὸς τῆς ψυχῆς τῆς Εὐρώπης.

* * *

ΝΑ ΣΤΑΜΑΤΗΣΕΙ Η ΙΣΟΠΕΔΩΣΗ ΣΤΗΝ ΠΑΙΔΕΙΑ*

Κοινός τόπος ότι η εκπαίδευση βρίσκεται σε κρίση. Όλοι ανησυχούν. Οί γονείς ιδιαίτερα αγωνιούν για το μέλλον των παιδιών τους, τόσο αβέβαιο, παρά τις αιματηρές θυσίες τους. Οί μόν μιλούν για μεταρρύθμιση και οί δέ για απορρύθμιση. Τό πρόβλημα όμως τής παιδείας - ζήτημα ζωής ή θανάτου για τό Έθνος μας - πρέπει νά τό δούμε καθαρά χωρίς προκαταλήψεις και χωρίς τούς παραμορφωτικούς φακούς τής μικροπολιτικής. Γι' αυτό και χαιρόμαστε για τή βαρυσήμαντη επιστολή πού ύπογράφουν κορυφαίοι Ακαδημαϊκοί, οί κ.κ. Κ. Βαγενάς, Θ. Βαλτινός, Ν. Κονομής, Γ. Κοντόπουλος, Σ. Κριμιζής, Ε. Μουτσόπουλος, Δ. Σκαρβέλης, Α. Φωκάς και Λ. Χριστοφόρου, τακτικά μέλη τής Ακαδημίας Αθηνών.

Απόσπασμα τής θαρραλέας αυτής φωνής παραθέτουμε στή συνέχεια: «Ενόψει τής σκληρής πραγματικότητας πού αντιμετώπιζει ή ελληνική κοινωνία, ή γενική κατεδάφιση του συστήματος τής παιδείας είναι βέβαιο ότι θά επιταχύνει τήν παρακμή τής χώρας. Η ίσοπέδωση και ή έξ αυτής εγκατάλειψη τής αξιοκρατίας, όχι μόνο στήν παιδεία, αλλά και σε όλες τις κρατικές και κοινωνικές δραστηριότητες, δέν είναι καλός οίωνός για τό μέλλον. Οί Έλληνες πολίτες πρέπει νά συνειδητοποιήσουν πλήρως τί επιχειρείται μέ τήν εφαρμογή των παραπάνω πολιτικών: επιστροφή του χάους στα ΑΕΙ και έλλιπέστατη εκπαίδευση για τή φοιτητική μας νεολαία, καταστροφή τής αμιλλας στήν δευτεροβάθμια και τήν πρωτοβάθμια εκπαίδευση μέ ίσοπέδωση προς τά κάτω, μαρasmus τής έρευνας και τής καινοτομίας πού τροφοδοτούν τήν ανάπτυξη σε όλες τις κοινωνίες και απαισιοδοξία για τό μέλλον. Πάνω απ' όλα όμως, ή σχεδιαζόμενη πολιτική θά στερήσει από μαθητές, φοιτητές και από τούς έναπομείναντες νέους επιστήμονες τό βασικό τους κίνητρο για βελτίωση, αφού αυτή πλέον ούτε θά ενθαρρύνεται ούτε θά διακρίνεται ούτε φυσικά θά ανταμείβεται. Αντιθέτως, ή μετριότητα ανάγεται σε στόχο και ή στασιμότητα σε στάση ζωής. Είναι προφανές ότι οί Έλληνες πολίτες δέν επέλεξαν συνειδητά αυτό τό μέλλον για τά παιδιά τους, δηλαδή ίσοπέδωση στήν άγραμματοσύνη και τήν ανεργία. Τά θέματα τής παιδείας και μάλιστα τής άριστείας είναι θέματα πρώτιστης σημασίας και πρέπει νά συζητηθούν εύρέως και δημοκρατικά μέ φορείς και ανθρώπους πού έχουν τήν εμπειρία τής επιτυχημένης εφαρμογής, πριν επιβληθούν προσωπικές ή και ιδεολογικές ύπουργικές απόψεις ως έθνική πολιτική για τή χώρα».

* Τό παρόν έλήφθη εκ του περιοδικού «ΖΩΗ» (όπισθόφυλλον «ΕΠΙ ΤΩΝ ΓΕΓΟΝΟΤΩΝ»), τεύχος Ιουνίου 2015, άρ. φύλλου 4302, έτος 106ον.

ΟΙ ΣΧΟΛΙΚΕΣ ΑΡΓΙΕΣ ΚΑΙ Ο ΚΙΒΔΗΛΟΣ ΕΞΕΥΡΩΠΑΪΣΜΟΣ

Τοῦ κ. Κωνσταντίνου Χολέβα- Πολιτικοῦ Ἐπιστήμονος

Τόν τελευταῖο καιρό ἀκούγονται διάφορες προτάσεις γιά τήν ἀλλαγὴ φιλοσοφίας τῶν σχολικῶν ἀργιῶν. Τό πιό κραυγαλέο παράδειγμα εἶναι ἡ προσπάθεια τῶν ξενοδόχων νά κερδίσουν πελατεία μέσω τῶν «λευκῶν ἡμερῶν», δηλαδή μέσω τῆς παράτασης τοῦ τριημέρου τῆς Καθαρᾶς Δευτέρας. Νομίζω ὅτι ἡ σκέψη εἶναι διπλά ἄστοχη. Πρῶτον, διότι σήμερα οἱ περισσότεροι γονεῖς δέν ἔχουν περίσσευμα χρημάτων γιά νά κάνουν οἰκογενειακῶς χειμερινό τουρισμό. Καί δεύτερον, διότι αὐτές οἱ «λευκές ἐβδομάδες» μποροῦν νά ἰσχύσουν μόνο σέ βόρειες εὐρωπαϊκές χῶρες ὅπου τά βουνά ἔχουν πολύ χιόνι καί ὅπου ὅλοι σχεδόν γνωρίζουν σκί.

Ἡ δεύτερη ἄστοχη ἰδέα περιέχει τήν πρόταση νά καταργηθοῦν ὀρισμένες χριστιανικές ἑορτές στά σχολεῖα, ὅπως ἡ ἑορτή τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν καί ἡ ἑορτή τοῦ τοπικοῦ ἀγίου κάθε περιοχῆς. Δῆθεν ἔτσι θά κερδηθεῖ χρόνος γιά ἐπιμήκυνση τῶν σπουδῶν. Ὁ χρόνος μπορεῖ κάλλιστα νά κερδηθεῖ ἀπό τήν κατάργηση τῆς περιβόητης πενθήμερης ἐκδρομῆς, ἡ ὁποία κακῶς λέγεται «πενταήμερη». Ἡ ἐκδρομή αὐτή ἔχει ἀπολέσει τό μορφωτικό της περιεχόμενο καί ἔχει καταντήσει ἕνα πενθήμερο ξενύχτι μέχρι πρωίας, ἐκούσιο γιά τούς μαθητές καί ἀκούσιο ἕως ὀδυνηρό γιά τούς συνοδούς καθηγητές. Ἄντί νά ἐπισκέπτονται τήν Μακεδονία, τή Θράκη ἢ τήν Κύπρο μας ὥστε νά ἐνημερωθοῦν ἐπί τῆς ἱστορίας καί τῶν ἐθνικῶν μας θεμάτων, οἱ περισσότεροι μαθητές καί μαθήτριες ἐπαυξάνουν τά ἔσοδα τῶν ντισκοτέκ τῆς Μυκόνου καί τῆς Ρόδου.

Υπάρχουν καί πολλοί ἄλλοι τρόποι νά αὐξηθοῦν οἱ ἡμέρες διδασκαλίας χωρίς νά ἀποκοπεῖ τό σχολεῖο ἀπό τό Χριστιανικό ἑορτολόγιο. Γνωστοί μου γονεῖς μέ ἐνημέρωσαν ὅτι ἀκόμη καί σέ

εορτολόγιο. Γνωστοί μου γονείς με ενημέρωσαν ότι ακόμη και σέ πρότυπο σχολείο του Λεκανοπεδίου οί μαθητές χάνουν 2-3 εργάσιμες ήμέρες τόν χρόνο γιά νά πραγματοποιήσουν συνέλευση οί καθηγητές. Ε, λοιπόν, ἄς γίνονται ἐκτός ἐκπαιδευτικοῦ ὥραριου αὐτές οί συνελεύσεις.

Κατά βάθος διαβλέπω μία προσπάθεια κίβδηλου «έξευρωπαϊσμοῦ» τοῦ ἑλληνικοῦ σχολείου. Ὅμως καί οί ἄλλοι λαοί τίς σχολικές ἀργίες τίς ὀρίζουν μέ βάση τήν ἐθνική καί θρησκευτική τους παράδοση. Στήν Ὁμοσπονδιακή Γερμανία ἄλλες ἀργίες ἔχουν τά κρατίδια πού ἀκολουθοῦν τό Λουθηρανικό Δόγμα καί ἄλλες ἀργίες τά κρατίδια πού ἔχουν πλειοψηφία Ρωμαιοκαθολικῶν κατοίκων.

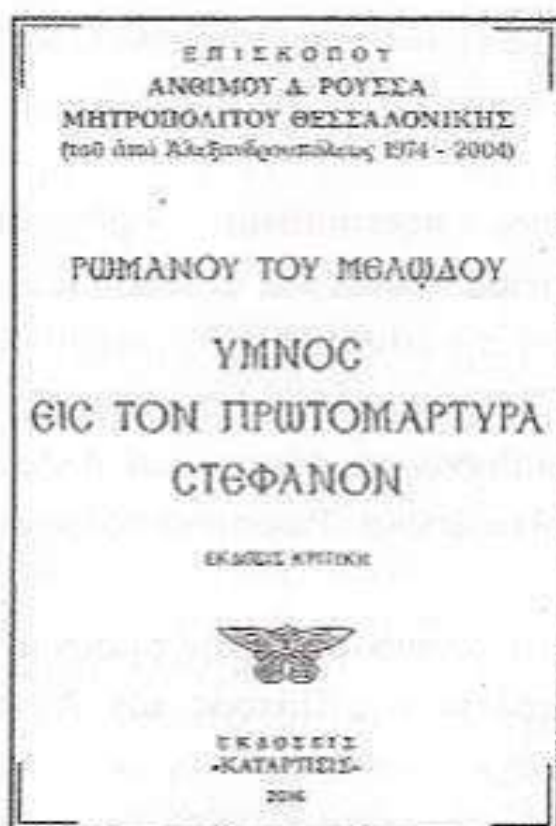
Εἶναι δυνατόν τά σχολεῖα τῆς Θεσσαλονίκης νά μήν τιμοῦν μέ ἀργία τόν Ἅγιο Δημήτριο καί τά σχολεῖα τῆς Πάτρας τόν Ἅγιο Ἀνδρέα; Πρός Θεοῦ!

ΔΙΜΗΝΙΑΙΟ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΟ ΦΥΛΛΟ

**ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟ ΠΡΟΝΟΙΑ ΤΟΥ ΣΕΒΑΣΜΙΩΤΑΤΟΥ
ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΧΙΟΥ, ΨΑΡΩΝ ΚΑΙ ΟΙΝΟΥΣΣΩΝ
κ. ΜΑΡΚΟΥ**

* * *

- Ἐκδότης: Ἡ ἹΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΧΙΟΥ, ΨΑΡΩΝ ΚΑΙ ΟΙΝΟΥΣΣΩΝ.
- Ἀπευθύνεσθε: «ΚΑΤΑΡΤΙΣΙΣ» - Ἱερά Μητρόπολις Χίου, Ψαρῶν καί Οἴνουσσῶν - Κων. Ἀμάντου 24, Τ.Κ. 82100 - ΧΙΟΣ. Ἴστοσελίς: <http://www.imchiou.gr>
- Ἡ «ΚΑΤΑΡΤΙΣΙΣ» διανέμεται δωρεάν.
- Δεκτές αὐτοπροαίρετες δωρεές ἀναγνωστῶν, ὑπέρ τοῦ καθηγητικοῦ καί φιλανθρωπικοῦ ἔργου.

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Ἡ Ἐκκλησία, καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῆς ἱστορικῆς ἐν τῷ κόσμῳ πορείας Της, ἐπέδειξεν ἰδιαίτερον ἐνδιαφέρον διὰ τὴν μελέτην καὶ τὴν ἐρευναν εἰς τὸν χῶρον τῆς Φιλολογικῆς Ἐπιστήμης. Κανὼν εἰς αὐτὴν τὴν πορείαν Της ὁ ἀγιογραφικὸς λόγος «Θεὸς ἔδωκεν ἀνθρώποις ἐπιστήμην ἐνδοξάζεσθαι ἐν τοῖς θαυμασίοις Αὐτοῦ» (Σοφία Σειράχ λη', 6).

Οἱ Μεγάλοι Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας ὑπῆρξαν διὰ τῶν σπουδῶν καὶ τῶν κειμένων των ἐκεῖνοι, οἱ ὅποιοι προέτρεπον τοὺς πιστοὺς εἰς τὴν ἐνασχόλησιν αὐτήν, ἀλλὰ καὶ οἱ ἴδιοι ἀνεδείχθησαν ὑποδειγματικοὶ ἐρμηνευταὶ τῶν συγγραμμάτων τῆς παιδείας καὶ τῆς γνώσεως. Παραλλήλως εἰς τοὺς ἐκκλησιαστικούς χώρους καὶ κυρίως εἰς

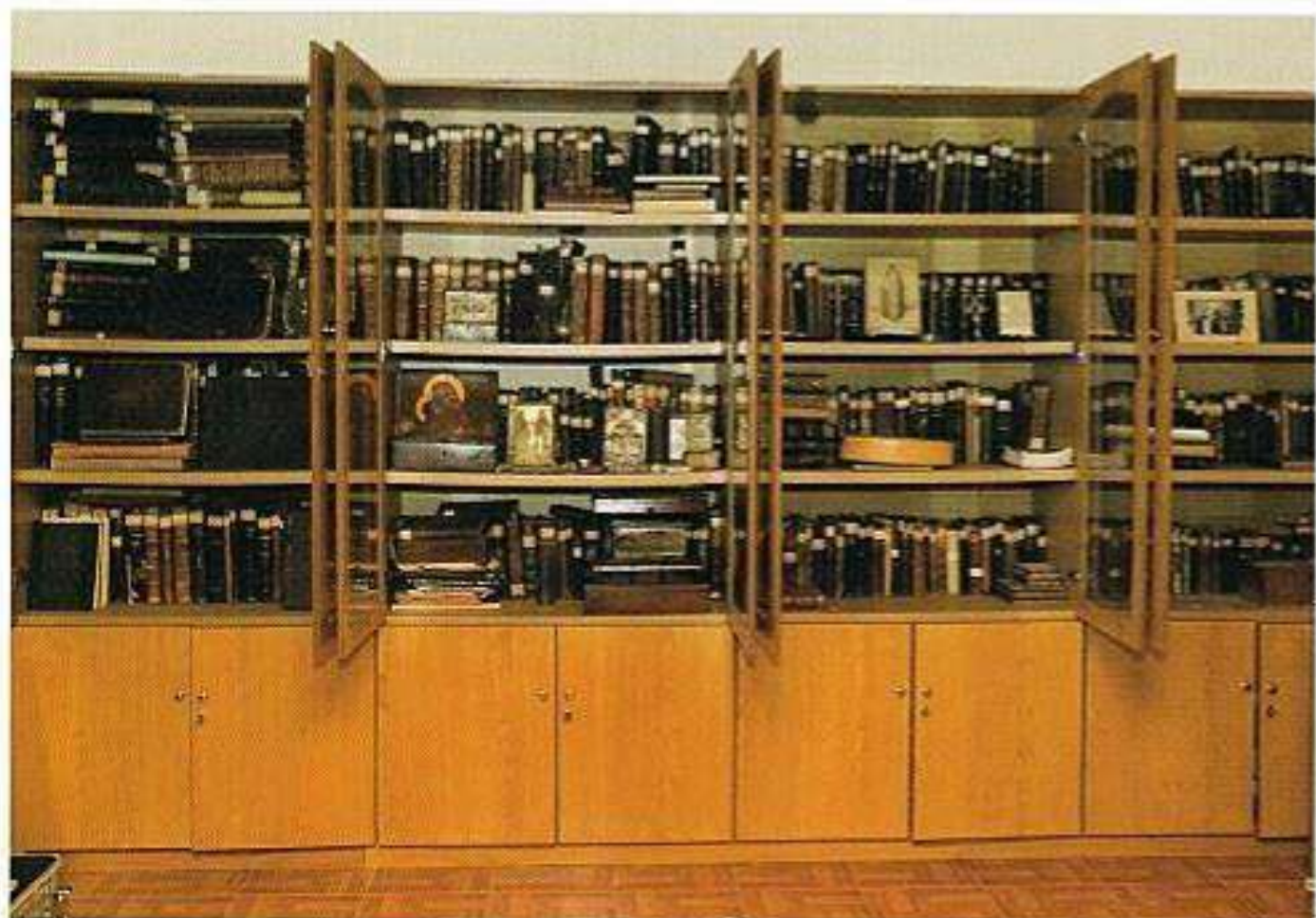
τὰς Ἱερὰς Μονὰς διεσώθησαν διὰ τῶν ἀντιγραφῶν πλεῖστα κείμενα τῆς τε Ἱερᾶς καὶ τῆς Θύραθεν Γραμματείας.

Ὡς ἐκ τούτου, συνεκίνει καὶ συγκινεῖ καὶ ἡμᾶς ἡ ἐντρούφησις ἐκκλησιαστικῶν ἀνδρῶν εἰς τοιαύτας ἐπιστημονικὰς ἐργασίας, ὡς ἡ Κριτικὴ Ἐκδοσις κειμένων, ἴδιον κατ' ἐξοχὴν τῆς Φιλολογικῆς Ἐπιστήμης.

Ἐχόντες τοῦτο ὑπ' ὄψει προβαίνομεν εἰς τὴν ἐπανέκδοσιν τῆς Κριτικῆς Ἐκδόσεως τοῦ «Ἕμνου εἰς τὸν Πρωτομάρτυρα Στέφανον» τοῦ Ρωμανοῦ τοῦ Μελωδοῦ, ἡ ὁποία ἐγένετο τὸ πρῶτον τὸ 1957 ὑπὸ τοῦ φοιτητοῦ τῆς Φιλοσοφικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν Διονυσίου Δ. Ρούσσα, νῦν Μητροπολίτου Θεσσαλονίκης κ. Ἀνθίμου.

Ἡ παρούσα ἐκδοσις ἀφιερῶνται εἰς τὸν λόγιον Ἱεράρχην, διότι ἡ σύζευξις τῆς φιλολογικῆς του ιδιότητος μὲ τὴν ἱερατικὴν του διακονίαν ἐνέπνευσεν καὶ ἐσηματοδότησεν ἀπὸ τῶν φοιτητικῶν χρόνων καὶ τὴν ἰδικὴν μας πορείαν ἀφιερῶνται δέ ὡς δείγμα τοῦ σεβασμοῦ, τῆς ἀγάπης καὶ τῆς εὐγνωμοσύνης εἰς τὸ Σεπτὸν Πρόσωπόν του.

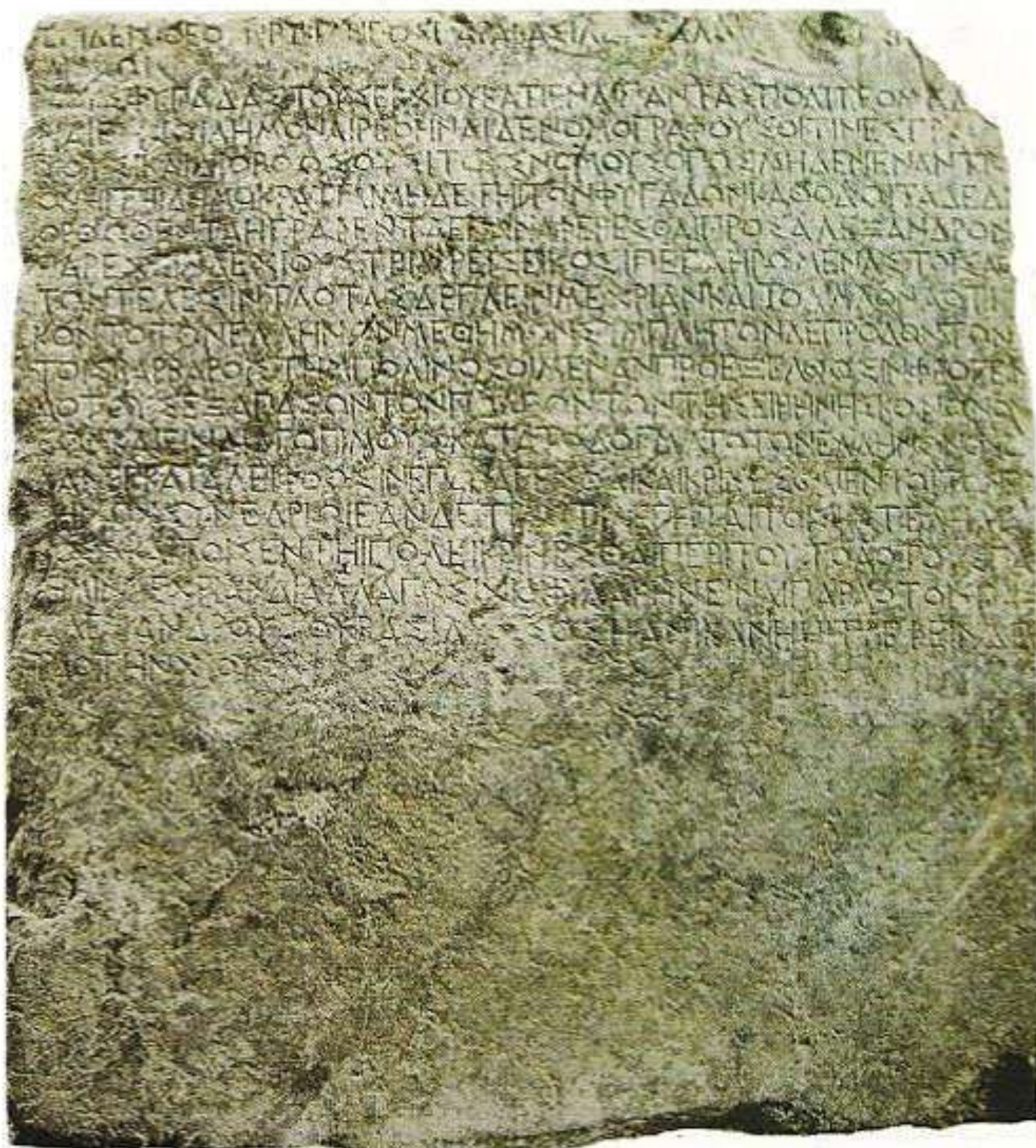
+ Ο ΧΙΟΥ ΜΑΡΚΟΣ

Ἡ Βιβλιοθήκη τῆς Ἱ. Μονῆς Παναγίας Μυρσινιδίου.

...ΙΔΕΙΞΙΘΕΟΙ ΠΡΥΤΑΝΕΟΣ ΡΑΡΑΒΑΣΙΛΕΩΣ ΑΛΙ... ΟΥΧΙΩ...
 ΔΗΛΩΙ
 ΤΟΤΣΕΤΓΑΔΑΣ ΤΟΤΣΕΚΧΙΟΥ ΚΑΤΙ ΕΝΑΙ ΠΑΝΤΑΣ ΡΟΛΙΤΕΟΜΑΔΕ...
 ΝΑΙ ΕΝΧΙΩΙ ΔΗΜΟΝΑΙΡΕΘΗΝΑΙ ΔΕ ΝΟΜΟΓΡΑΦΟΤΣΟΙΤΙΝΕΣ ΓΡΑ
 5 ΥΟΥΤΣΙΚΑΙ ΔΙΟΡΘΩΣΟΥΤΣΙ ΤΟΤΣΕ ΝΟΜΟΥΣ ΟΡΩΣΗΜΗ ΔΕ ΝΕΝΑΝΤΙ
 ΟΝΗΤΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΙ ΜΗ ΔΕ ΤΗΤΩΝ ΟΥΤΓΑΔΩΝ ΚΑΘΟΔΩΙΤΑ ΔΕ ΔΙ
 ΟΡΘΩΘΕΝΤΑ Η ΓΡΑΦΕΝΤΑ ΕΡΑΝΑ ΦΕΡΕΣΘΑΙ ΠΡΟΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΝ
 ΓΑΡ ΕΧΕΙΝ ΔΕ ΧΙΟΥΤΣ ΤΡΙΗΡΕΙΣ ΕΙΚΟΣΙ ΠΕΡΛΗΡΩΜΕΝΑΣ ΤΟΙΣ ΑΟ
 ΤΩΝ ΤΕΛΕΣΙΝ ΤΑ ΟΥΤΑΣ ΔΕ ΠΛΕΙΝ ΜΕΧΡΙ ΑΝ ΚΑΙ ΤΟ ΑΛΛΟΝ ΑΟΤΙ
 10 ΚΟΝΤΟ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΣ ΗΜΕΘΗΜΩΝ ΣΤΗ ΜΠΛΗΤΩΝ ΔΕ ΡΡΟΔΟΝΤΩΝ
 ΤΟΙΣ ΒΑΡΒΑΡΟΙΣ ΤΗΝ ΡΟΛΙΝΟΣ ΟΙΜΕΝΑΝ ΡΡΟΕΞΕΛΘΩΣΙΝ ΦΕΟΓΕΙΝ
 ΑΟ ΤΟΤΣΕΣ ΑΡΑΣΩΝ ΤΩΝ ΡΟΛΕΩΝ ΤΩΝ ΤΗΣ ΕΙΡΗΝΗΣ ΚΟΙΝΩΝΟΥ
 ΣΩΝ ΚΑΙ ΕΙΝΑΙ ΑΓΩΓΙΜΟΥΣ ΚΑΤΑ ΤΟ ΔΟΓΜΑ ΤΟΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ΟΣΟ
 ΔΑΝ ΕΓΚΑΤΑΛΕΙΦΘΩΣΙΝ ΕΠΑΝΑΓΕΣΘΑΙ ΚΑΙ ΚΡΙΝΕΣΘΑΙ ΕΝ ΤΩ ΤΩΝ ΕΛ
 15 ΗΝΩΝ ΣΤΗ ΕΔΡΙΩΙ ΕΑΝ ΔΕ ΤΙΑΝΤΙ ΛΕΓΗΤΑΙ ΤΟΙΣ ΚΑΤΕΛΗΛΤ
 ΟΣΙΝ ΚΑΙ ΤΟΙΣ ΕΝ ΤΗ ΠΟΛΕΙ ΚΡΙΝΕΣΘΑΙ ΠΕΡΙ ΤΟΥΤΤΟ ΑΟ ΤΟΤΣΕΡΑ
 ΗΜΙΝ ΜΕΧΡΙ ΑΝ ΔΙΑΛΛΑΓΩΣΙ ΧΙΟΙΣ ΤΛΑΚΗΝ ΕΙΝΑΙ ΠΑΡΑ ΟΥΤΟΙΣ ΓΡΑ
 ΛΛΕ ΑΝΔΡΟΤΤΟΥ ΒΑΣΙΛΕΩΣ ΟΣΗ ΑΝΙΚΑΝ ΗΗ ΤΡΕΦΕΙΝ ΔΕ
 ΤΑ ΟΥΤΗ ΧΙΟΥΤΣ

Τό κείμενον τῆς στήλης μετὴν ἐπιστολὴν τοῦ Μ. Ἀλεξάνδρου εἰς τὴν μεταγραφὴν τοῦ Γ. Ζολώτα.

Ἡ στήλη με τήν ἐπιστολήν τοῦ Μ. Ἀλεξάνδρου
πρός τόν Δῆμον τῶν Χίων (332 π.Χ.) Ἀρχαιολογικόν Μουσείου Χίου.